

ÎNTREITĂ PRĂZNUIRE: Sf. Ap. Andrei, bicentinar Andrei Șaguna și 90 de ani de la Marea Unire*

În această zi de Duminică, 30 noiembrie, a 30-a după Rusalii, dreptcredincioșii români au o întreită sărbătoare, pentru că azi prăznuim pe Sf. Apostol Andrei „cel întâi chemat” de Mântuitorul Iisus Hristos, Biserica Ortodoxă din Ardeal îl cinstește pe marele mitropolit Andrei Șaguna, cel care a purtat numele apostolului, iar mâine, întreaga suflare românească de pretutindeni își va aduce aminte cu venerație și recunoștință de ziua de 1 Decembrie 1918, ziua în care, cu 90 de ani în urmă, atâția strămoși ai noștri au proclamat unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu vechea Românie, ziua în care s-a format statul național român unitar.

Sfântul Apostol Andrei era fratele mai mic al lui Simon Petru, ei fiind fiii pescarului Iona din Betsaida, localitate situată pe țărmul lacului Ghenizaret (Marea Galileii), în nordul Țării Sfinte. Amândoi au fost inițial „ucenici” ai Sfântului Ioan Botezătorul,

după care au fost chemați de Domnul la apostolie prin cuvintele „Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni. Iar ei lăsând îndată mrejele, au mers după El” (Matei 4, 18-20 și Marcu 1, 16-18). În paginile Sfințelor Evanghelii, Sf. Andrei este pomenit doar de două ori (Ioan 6, 8-9 și Ioan 12, 20-22). Cu toate acestea, Andrei L-a însoțit pe Mântuitorul pe drumurile Țării Sfinte, l-a ascultat cuvintele de învățătură și parabolele, a asistat la vindecările de oameni bolnavi și la cele trei învieri pe care le-a săvârșit Mântuitorul, L-a însoțit pe

ultimul său drum spre Ierusalim, fiind prezent la Cina cea de Taină, și martor al arestării, al patimilor și răstignirii Domnului, ca apoi să fie părtaș la bucuria tuturor, după ce Domnul a înviat, a primit și el misiunea de a învăța toate neamurile și a le boteza în numele Sfintei Treimi (cf. Mt 28, 19). Potrivit tradiției, dar și celor scrise de unii scriitori bisericești din primele secole creștine, Sf. Apostol Andrei a predicat Evanghelia lui Hristos în Asia Mică (Turcia de azi), apoi a ajuns în teritoriul dintre Dunăre și Marea Neagră, cunoscut pe atunci sub numele de Scythia Mică (Scythia Minor), care era locuit de strămoșii noștri geto-daci, dar și de coloniști greci din cetățile Tomis (Constanța de azi), Callatis (Mangalia), Histria (Istria), dar și în nordul Mării Negre, până spre cetatea Tyras (Cetatea Albă). Prezența sa printre geto-daci este atestată de mai multe legende, de anumite toponimice (pârâiașul Sfântului Andrei, Apa Sfântului), dar și de „peștera Sfântului Andrei”, existentă și azi în hotarul satului Ion Corvin, jud. Constanța, nu departe de granița cu Bulgaria. Nu știm cât a stat Sfântul Andrei printre geto-daci și printre grecii care trăiau în cetățile de la Marea Neagră. Nu știm câți localnici au fost botezați de el. În orice caz, după ce va fi botezat pe unii dintre ei, el va fi lucrat asemenea altor sfinți apostoli, adică „și-a pus mâinile” peste unii dintre cei mai deștoinici și cu mai multă dragoste față de Hristos, adică i-a hirotonit, fie ca episcopi, fie ca preoți și diaconi, care i-au continuat apoi lucrarea misionară. Probabil unii dintre acești „ucenici” vor fi trecut în nordul Dunării, deci în Dacia de altădată, unde au dus „vestea cea bună” despre Hristos cel înviat și la dacii de aici.

În orice caz, în Scythia Minor, unde a predicat Sf. Andrei, viața creștină va fi mult mai puternică în secolele care au urmat, când exista aici un scaun episcopal la Tomis, cu episcopi învățați, cunoscuți în toată lumea creștină, dar și așezări monahale, în care și-au petrecut tinerețea viitori mari teologi, ca Sfinții Gherman, Ioan Casian și Dionisie cel smerit (Exiguus), cu peste 35 de bazine în marile orașe ale provinciei.

După cum se știe, Sf. Andrei a plecat de la noi spre sud, în Tracia, Macedonia și Tesalia, locuite de greci, ajungând până în

* Cuvântare rostită în Catedrala Mitropolitană din Sibiu, Duminică, 30 noiembrie 2008.

(continuare în p. 6)

Pr. Prof. Dr. Mircea PĂCURARIU

Sf. Ier. Nicolae – apărător al dreptei credințe, binefăcător și apărător al celor lipsiți, nedreptățiți și în primejdii*

După rânduiala Sfintei noastre Biserici Ortodoxe, am intrat cu ajutorul lui Dumnezeu în Sfântul Post al Nașterii Domnului sau al Crăciunului, perioadă în care ne pregătim să întâmpinăm venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu întrupat, Domnul nostru Iisus Hristos.

Ca în fiecare an, în această perioadă pregătitoare, pe care se cuvine să o trăim cu adâncă evlavie, Biserica ne pune în fața ochilor sufletești pilda grăitoare a unuia dintre cei mai iubiți sfinți ai creștinătății, Sf. Nicolae, arhiepiscopul din Mira Lichiei.

Viața și activitatea Sf. Nicolae ne sunt binecunoscute, din *Viețile sfinților*, din slujba praznicului, din acatistul și paraclisul prin care îl cinștim și îl rugăm ca pe un păstor și părinte duhovnicesc care s-a asemănat cu „Păstorul cel bun care își pune sufletul pentru oile sale” (Ioan 10, 11).

Sf. Ierarh Nicolae a fost un aprig apărător al dreptei credințe în dumnezeirea Mântuitorului Hristos, participând la Sinodul I Ecumenic de la Niceea din anul 325, unde l-a înfruntat pe Arie ereticul.

* Pastorală cu prilejul sărbătorii Sf. Nicolae, 2008

Dar Sf. Nicolae strălucește mai ales prin faptele sale de milostenie, ca binefăcător al

săracilor și al celor lipsiți, al celor nedreptățiți și al celor în primejdii, al bolnavilor și al celor deznădăjduiți. Prin tot ceea ce a împlinit în viața sa cu cuvântul și cu fapta, Sf. Nicolae s-a arătat „îndreptător al cre-

dinței”, „pildă a blândeților”, „învățător al înfrânării”, câștigând „cu smerenia cele înalte și cu sărăcia cele bogate”, dobândind sfințenia vieții.

Izvorul milostivirii lui Dumnezeu, care se revarsă în viața noastră prin mijlocirea sfinților, se împărtășește și mai puternic după adormirea lor.

Sf. Nicolae a fost și este un mare ocrotitor al tinerilor, îndeosebi al tinerelor fete. Viața sa ne descoperă chipul minunat în care sfântul a sărit în sprijinul unui tată necăjit, pe care sărăcia l-a împins la hotărârea necugetată de a-și obliga fiicele să practice prostituția. Intervenind prompt, Sf. Nicolae i-a izbăvit pe toți din păcatul de moarte, protejându-le nu numai sănătatea sufletească, ci și pe cea trupească.

Trăim în aceste zilele o situație asemănătoare în anumite privințe, dar cu implicații mult mai grave. O autoritate publică națională, a cărei menire este promovarea

(continuare în p. 5)

† Dr. LAURENȚIU STREZA
Arhiepiscopul Sibiului
și Mitropolitul Ardealului

SIMPOZION

Bicentinar Mitropolit Andrei Șaguna. Încununarea evenimentelor comemorative

Adunarea eparhială a Arhiepiscopiei Sibiului, întrunită în 19 ianuarie a.c., a hotărât, așa cum am mai arătat, ca 2008 să fie „An comemorativ Mitropolit Andrei Șaguna”, dată fiind împlinirea a două secole de la nașterea acestui luminat ierarh și zelos apărător al drepturilor naționale și religioase ale românilor transilvăneni.

Privind retrospectiv, putem spune că pe toată durata acestui an ne-am aflat, zi de zi, în comuniune sufletească cu acest prea iubit părinte duhovnicesc, care ne-a pregătit, cu jertfelnică dăruire, o sfântă moștenire, de care se vor bucura și generațiile viitoare de trăitori pe aceste meleaguri, înobilate de prezența sa autoritativă, ca a unui mesia, trimis de Pronia cerească spre izbăvirea noastră de nedreptățile și încercările care ne-au lovit continuu. Număr de număr, publicațiile noastre eparhiale de la Sibiu, unele întemeiate chiar de el, dar și ale altor eparhii din țară, i-au reprodus, pe parcursul acestui an comemorativ, alesu-i chip și i-au evidențiat nepieritoarele înfăptuiri. Două volume monumentale, care au văzut de curând lumina tiparului și care se adaugă astfel altor monografii memorabile scrise pe parcursul anilor, cuprind studii semnate de ierarhi, profesori de teologie, intelectuali de prestigiu, toate închinare memoriei sale binecuvântate. Instituții de Cultură precum ASTRA (înființată cu sprijinul său nemijlocit și al cărui prim președinte a fost), Academia Română, între ai cărei membri de onoare s-a numărat, universități și facultăți, dintre care unele, în semn de cinștire, îi poartă numele, licee și școli din toată Transilvania, centre eparhiale, oficii protopopești, parohii, asociații de tineret l-au elogiat pe mitropolitul Andrei Șaguna și au oficiat slujbe de pomenire pentru odihna sufletului său. Cu venerație, și Comisia Națională UNESCO pentru România a înscris numele ierarhului sibian în agenda comemorărilor pe anul 2008, a acestui înalt for internațional pentru Educație, Știință și Cultură. A organizat de asemenea, și două simpozioane, la Sibiu și la Viena, în memoria sa, și a așezat plăci comemorative pe fațada unor instituții legate de personalitatea marelui ierarh (reședința mitropolitană din Sibiu și sediul protopopiatului din Săliște) și pe mausoleul din Rășinari. Acest mausoleu a constituit un punct de pelerinaj pe toată durata anului. Preoți și credincioși din toată țara, dascăli,

(continuare în p. 2)

Pr. prof. dr. Dumitru ABRUDAN

Decernarea titlului de „Doctor Honoris Causa” Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul României

Sâmbătă, 29 noiembrie 2008, în cea de a doua zi a simpozionului „Mitropolitul Andrei Șaguna, apărător și promotor al demnității românești”, a avut loc evenimentul decernării titlului de *Doctor Honoris Causa*, Preafericitului Părinte Daniel, patriarhul României. S-a dorit ca în acest fel să se dea o

notă de mai mare solemnitate etapei finale de comemorare a bicentinarului nașterii fericitului întru adormire Andrei mitropolitul.

De altfel, Senatul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, la propunerea Consiliului profesoral al Facultății de Teologie „Andrei Șaguna”, a aprobat acordarea acestui înalt titlu academic Prefericirii Sale încă în luna mai 2008, între altele și ca o recunoaștere a rolului important pe care l-a avut Preafericirea Sa în organizarea celei de a III-a Adunări Ecumenice Europene din 4-9 septembrie 2007, de la Sibiu.

(continuare în p. 5)

Simpozion „Bicentinar Mitropolit Andrei Șaguna”

(urmare din p. 1)

elevi și studenți, grupuri de vizitatori și-au îndreptat mereu pașii spre Rășinari, unde s-au recules în fața mormântului străjuit de cei doi lei, simbol al autorității morale a celui ce-și doarme somnul de veci acolo, sub cetină de brad.

Ziua de duminică, 29 iunie, când s-au împlinit 135 de ani de la mutarea în veșnicie a pururea pomenitului mitropolit, a adunat în prejma mormântului din Rășinari mulțime mare de pelerini. Un sobor de ierarhi, preoți și diaconi a oficiat Sfânta Liturghie în biserică sub streșina căreia se află mausoleul, iar în final a oficiat slujba parastasului chiar la mormânt.

Încununarea tuturor acestor manifestări a avut loc în zilele de 28 și 29 noiembrie a.c., când s-a organizat un simpozion, concomitent la Brașov și Sibiu, sub genericul: „Mitropolitul Andrei Șaguna, apărător și promotor al demnității românești”.

La Brașov, instituția care a organizat simpozionul, din data de 28 noiembrie, a fost una temeluită

chiar de către vrednicul ierarh, și anume Colegiul Național „Andrei Șaguna”. Înaltpreasfințitul Dr. Laurențiu Streza în persoană, însoțit de acad. pr. prof. dr. Mircea Păcurariu și arhid. prof. dr. Constantin Voicu au fost de față la desfășurarea programului comemorativ. Înainte de deschiderea lucrărilor, la ora 8.00, s-a oficiat un Te-Deum, de către I.P.S. Dr. Laurențiu Streza, arhiepiscopul Sibiului și mitropolitul Ardealului, înconjurat de preoți și diaconi, în biserică monument istoric, „Sfântul Nicolae”, după care a fost inaugurată expoziția „Andrei Șaguna și Brașovul”, în trei săli din Complexul Muzeal din Șcheii Brașovului. Între exponate menționăm: mai bine de trei mii de documente, câteva sute de cărți și zeci de tablouri, toate acestea constituind mărturie despre bunele relații ale lui Șaguna cu Brașovul.

La ora 10.00 a început simpozionul propriu-zis la Colegiul Național „Andrei Șaguna”, unde ansamblul fanfarei garnizoanei Brașov a prezentat un recital în memoria patronului celei instituții de învățământ brașovean. În continuare, directorul Colegiului, reprezentantul elevilor, președintele Asociației de părinți „Ioan Popazu”, reprezentantul A.P.L.A.S. și reprezentanții autorităților locale au rostit cuvântări de salut.

În deschiderea lucrărilor simpozionului care a avut loc în sala festivă a Colegiului, a luat cuvântul Înaltpreasfințitul Dr. Laurențiu Streza, arhiepiscopul Sibiului și mitropolitul Ardealului. Înaltpreasfinția

trăcători prin această lume, despre vrednicia, curajul, dragostea și jertfelnicia celui care a fost părintele, dascălul și diriguitorul destinului noastre în vremuri de restricție și îngenunchere, din partea celor care ne-au stăpânit în chip samavolnic. Tinerii care învață astăzi pe băncile colegiului trebuie să cunoască cine a fost mitropolitul Șaguna și ce a însemnat pentru românii brașoveni în primul rând, dar și pentru cei din tot Ardealul, o instituție de învățământ precum a fost pe atunci gimnaziul întemeiat de Șaguna. Dascălii unui astfel de așezământ au datoriat morală de a păstra și transmite mereu vie icoana unei ilustre personalități cum a fost mitropolitul ctitor al școlii brașovene.

P.C. pr. prof. acad. Mircea Păcurariu a prezentat pe larg și cu o temeinică fundamentare istorică viața și activitatea mitropolitului Andrei Șaguna, înscriindu-l între marii ierarhi și cărturari precum Petru Movilă, Dosoftei, Antim Ivireanu, Simion Ștefan și Calinic de la Cernica.

P.C. arhid. prof. dr. Constantin Voicu, cel care în urmă cu 60 de ani a absolvit Liceul „Șaguna” din Brașov, a împărtășit celor prezenți amintiri despre eminenții dascăli și despre performanțele instructiv-educative ale școlii brașovene. Mândria de a fi „șagunist” a constituit o trăsătură a tuturor tinerilor care s-au format pe băncile acelei școli întemeiate de vrednicul mitropolit Andrei Șaguna.

Un cuvânt de omagiere a mitropolitului Andrei Șaguna a rostit, în continuare, Dl. acad. Alexandru Surdu, absolvent al Liceului „Andrei Șaguna” din Brașov, promoția 1955. Domnia Sa a ținut să sublinieze îndreptățita satisfacție cu care și-a hrănit mereu sufletul de a fi fost elev al unei instituții de învățământ liceal patronată de un nume atât de slăvit și emblematic precum cel al mitropolitului de pioasă memorie Andrei Șaguna.

O notă de solemnitate a momentului comemorativ de la Brașov a fost dată de lansarea „Anuarului” și Revistei „Muguri”, ale colegiului „Andrei Șaguna”, în paginile cărora găsim consensmate date despre patronul spiritual și părinte bisericesc încununat cu nimbul sfințeniei.

Corală Colegiului Național „Andrei Șaguna” a prezentat, în continuare, un recital în onoarea patronului celei unități școlare.

Programul zilei s-a completat cu o sesiune de comunicări a elevilor. Genericul primei părți a acestei sesiuni a fost: „Evocarea personalității mitropolitului Șaguna” iar al celei de a doua părți a fost: „Viața de șagunist. Prezent și viitor”.

Ziua comemorativă Șaguna s-a încheiat, la Brașov, cu un intermezzo artistic și un concert de colinde susținut de Minisatul „Sfântul Andrei”.

La Sibiu, ziua comemorativă de 28 noiembrie 2008 a început cu oficierea Sfintei Liturghii, în paraclisul Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” de către Preasfințitul Andrei Făgărășanul, episcop vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, dintre profesorii de la Facultatea de Teologie, consilierii mitropolitani, protopopi și preoți. Răspunsurile liturgice au fost date de corala studenților Facultății de Teologie „Andrei Șaguna”.

S-a rostit ectenia și rugăciunea de dezlegare pentru sufletul adormitului Andrei Mitropolitul.

La ora 10.00, în Aula „Mitropolit Ioan Meșianu” a Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” a început seria comunicărilor dedicate evenimentului.

Din nou, Corul bărbătesc al Facultății a intonat „Imnul lui Șaguna” alcătuit de Zaharia Boiu și notat de către compozitorul Dimitrie Cuțan.

A urmat un șir de cuvântări din partea unor reprezentanți ai unor instituții de cultură.

Dl. conf. arh. Sergiu Nistor, secretarul general al Consiliului Național UNESCO pentru România a transmis mesajul acestui for internațional.

Dl. prof. univ. dr. Aurel Papari, rectorul Universității „Andrei Șaguna” din Constanța a transmis cuvânt de pioasă recunoștință din partea etniei macedo-române din Dobrogea și din toată Europa precum și a celei universității.

Dl. prof. univ. dr. Dumitru Acu, președintele ASTREI – Sibiu, l-a omagiat pe primul președinte

al acestei organizații culturale transilvănene, care a fost mitropolitul Andrei Șaguna.

După cuvântările de salut a început prezentarea comunicărilor simpozionului.

Pr. profesor univ. dr. Dumitru Abrudan, consilier cultural al Arhiepiscopiei Sibiului a expus tema: „Telegraful Român - ctitorie șaguniană”. Totodată, vorbitorul a prezentat și standul expozițional Șaguna în care au fost expuse valori patrimoniale legate de numele lui Șaguna, precum: Biblia editată de mitropolitul Andrei Șaguna, la Sibiu, între 1856-1858; colecția pe anul 1853 a „Telegrafului Român”, cea mai veche publicație cu apariție neîntreruptă din Europa (155 de ani); diploma de înnobilitare a mitropolitului Șaguna, emisă de împăratul Francisc Iosif I al Austriei și sigiliul imperial; exemplar din „calendarul” pe 1852, întemeiat de Șaguna, cu apariție neîntreruptă și acesta până astăzi; exemplare din cărțile tipărite de mitropolitul Andrei Șaguna.

Pr. prof. univ. dr. Nicolae Chifăr a expus tema: „Andrei Șaguna și reorganizarea Mitropoliei Ardealului”. Desființarea abuzivă la 1701, a Mitropoliei Ardealului i-a lipsit pe românii transilvăneni de singura lor instituție națională care le-a patronat destinul, într-o vreme în care presiunile anihilării lor ca națiune, limbă și credință erau cum nu se poate mai aprige. Lui Șaguna i se datorează reînvierea acestei instituții, care a fost Mitropolia Ardealului.

Dna prof. univ. dr. Elena Macavei, de la Facultatea de Sociologie a Universității „Lucian Blaga” a prezentat comunicarea „Manuale școlare tipărite în timpul lui Andrei Șaguna”. Au fost aduse în atenția ascultătorilor nume ale unor vrednici oameni de cultură care, în vremea păstoririi lui Andrei Șaguna, au redactat și tipărit abecedare, aritmetici și alte manuale școlare pentru elevii din cele peste 860 de școli organizate de Șaguna.

Pr. prof. dr. Mircea Ielciu a abordat, în comunicarea prezentată, problema „Relațiilor lui Andrei Șaguna cu ierarhii români de peste munți”, aspect cu adevărat important în lucrarea misionar-pastorală a ierarhului transilvănean. Sunt menționați: episcopii Veniamin Roset și Melchisedec Ștefănescu ai Romanului, mitropolitul Nifon al Ungro-Vlahiei, episcopul Calinic al Râmnicului, episcopii Filotei și Dionisie Romano de la Buzău cu care Șaguna a purtat corespondență, a cultivat relații frățești, a practicat schimburi culturale și a beneficiat de sprijin moral și material pentru diferite lucrări pe care le-a întreprins.

Desigur că pe lângă ierarhi, mitropolitul Șaguna a avut prilejul unor întâlniri și schimburi de opinii și cu foarte mulți intelectuali, politicieni și alți fruntași moldoveni și munteni. Spre exemplificare pot fi menționate nume precum: Costache Negri, Lascăr Rosetti, M. Costache-Iepureanu, Alecu Russo, Gheorghe Sion și nu mai puțin poetul Vasile Alecsandri, toți din Moldova. Din Țara Românească, Șaguna a avut întâlniri sau a purtat corespondență cu Dimitrie Brătianu, I.C. Brătianu și principele Brâncoveanu.

Pr. prof. Irimie Marga a adus în atenția participanților la simpozion o contribuție inedită a lui Șaguna din domeniul dreptului, și anume publicarea de către acesta a primei cărți de drept al familiei, intitulată „Cunoștințe folositoare despre treble căsătoriilor”, Sibiu, 1854.

Titlul comunicării prezentate de Pr. lect. dr. Mihai Iosu a fost: „Andrei Șaguna-Arhipăstorul”. Este vorba evident despre pilduitoarea lucrare pastorală căreia i s-a dăruit Șaguna în sfertul de secol cât s-a aflat la cârma Mitropoliei Ardealului. În tot acest răstimp, afirmă autorul comunicării, Șaguna „a urmărit să reactiveze și să dinamizeze latura pastorală a lucrării preoțești”. El însuși s-a dovedit a fi cel mai desăvârșit păstor, cum l-a caracterizat un contemporan de-al său (Augustin Hamsea).

Pr. conf. dr. Constantin Necula l-a descris pe Șaguna ca pe un „pedagog al propovăduirii”. Titlul comunicării în acest fel a și fost formulat: „Andrei Șaguna – Pedagogul Propovăduirii”. Pe

lângă preocuparea asiduă de a tipări manuale școlare, de a scoate foi religioase sau almanahuri, de a zidi lăcașuri de cult și școli, Șaguna s-a dedicat și unei „excelente opere de predicator, de vestitor al Evangheliei”. Astfel a pus în evidență vorbitorul meritul de predicator al lui Șaguna, cu nimic mai prejos decât celelalte merite ctitoricești de care s-a învrednicit pururea pomenitului mitropolit.

Conf. dr. Paul Brusanowski a vorbit despre „Șaguna ca organizator al Mitropoliei Transilvaniei”. Este vorba desigur despre „Statutul organic” șagunian, în baza căruia s-a asigurat autonomia Mitropoliei reînființate de Șaguna, atât față de stat cât și față de Patriarhia Ortodoxă Sârbească, fapt ce a însemnat garanția unei organizări și dezvoltări a vieții bisericești transilvănene în folosul românilor, aservit până atunci și din punct de vedere politic dar și confesional față de autorități laice și bisericești străine.

Lect. dr. Ciprian Streza a prezentat comunicarea cu titlul: „Personalitatea liturgică a mitropolitului Andrei Șaguna”. S-a reținut din cele expuse că și în acest domeniu al tipării cărților de cult și al unei intense vieți liturgice, epoca șaguniană a însemnat o înnoire și un progres cu rezultate atât de benefice în planul vieții duhovnicești.

Profesorul de religie dr. Sebastian Cârstea a vorbit despre: „Implicarea lui Andrei Șaguna în viața național-politică a poporului român din Transilvania”.

Cu deplin teamei, autorul comunicării a demonstrat că pe lângă pilduitoarea lucrare pastorală-misionară, Andrei Șaguna a desfășurat și o activitate național-politică cu rezultate dintre cele mai benefice pentru românii transilvăneni. A fost omul providențial și din punct de vedere al schimbării stării de înrobire a păstoritorilor săi loviți și asupriți din toate părțile. Un spațiu larg a acordat autorul implicării lui Șaguna în evenimentele revoluției de la 1848-1849 din Transilvania dar și în cele care au urmat pe tot parcursul păstoririi sale. Problema activismului și pasivismului politic a fost de asemenea în atenția autorului comunicării.

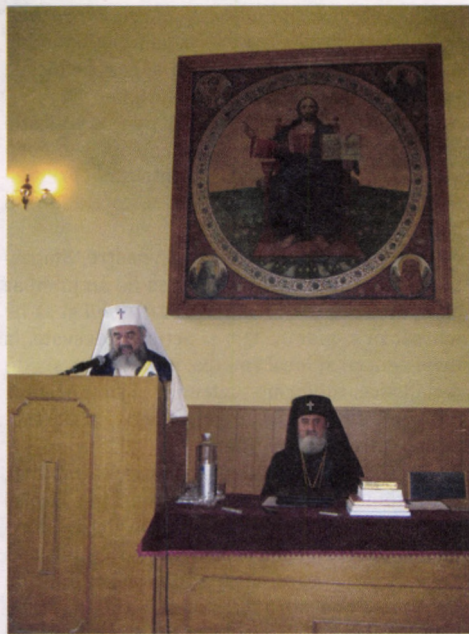
Încheierea lucrărilor primei zile a simpozionului de la Sibiu s-a făcut în prezența Înaltpreasfințitului Dr. Laurențiu Streza, arhiepiscopul Sibiului și mitropolitul Ardealului, care s-a reîntors de la Brașov împreună cu cei doi însoțitori: pr. prof. dr. Mircea Păcurariu și arhid. prof. dr. Constantin Voicu. Acest fapt a dat posibilitatea să se poată formula concluzia finală la cele două desfășurări, în paralel, ale simpozionului Șaguna de la Brașov și de la Sibiu.

Pr. prof. dr. Mircea Păcurariu a prezentat o sinteză a aspectelor principale ale „Momentului Șaguna”, cum a fost denumită îndeobște perioada în care marele ierarh a vegheat, cu jertfelnică dăruire, desfășurarea vieții religioase și naționale a românilor transilvăneni.

Încununarea propriu-zisă a simpozionului Șaguna avea să se facă însă a doua zi, în 29 noiembrie și în prezența Întâistătorului Bisericii Ortodoxe Române, Preafericitul Patriarh Daniel.

Sa s-a referit la versetul biblic care sună astfel: „Dacă noi vom tăcea, pietrele vor grăi în locul nostru” (Lc. 19, 40). Acesta este un adevăr de care suntem pătrunși chiar într-o zi cum este aceasta și într-un loc precum este Colegiul brașovean ctitorit de începătorul a toate în Ardealul nostru istoric, mitropolitul Andrei Șaguna. Toate marile sale înfăptuiri în plan bisericesc, școlar, cultural, național, politic, social prezintă mărturie elocventă înaintea Tronului Slavei celei cerești dar și a ochilor noștri, a celor ce suntem

1. Identitate românească în context multietnic. Șaguna - promotor al identității românești în Transilvania și între țările române.

Când lumina Evangheliei rodește într-un popor credincios, ea nu-i desființează identitatea acestuia, ci o ajută să ființeze ca transfigurare și îmbogățire a ei în comuniune universală cu alte popoare creștine și în comuniune eternă cu Iisus Hristos, Împăratul veacurilor, Cel ce „ieri și azi și în veci, este Același” (Evrei 13, 8).

Rodirea luminoasă a credinței în istoria și cultura unui popor se vede în virtuțile statornice ale poporului adesea personalizate în luptători eroi, în cărturari înțelepți, în artiști inspirați, ierarhi, mărturisitori, voievozi, sfinți, martiri și cuvioși.

Valorile spirituale perene cultivate în mod constant și pregnant de către un popor, cât și personalitățile lui care le manifestă în mod convingător și atrăgător formează împreună chipuri de lumină ale spiritualității unui popor. Aceste raze și chipuri de lumină, cu valoare de simbol și de reper, trebuie cunoscute și cinstite ca fiind componente majore ale identității, demnității, dezvoltării și dănuirii spirituale ale poporului român.

* Prelegere festivă susținută de Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu ocazia decernării titlului academic de *Doctor Honoris Causa* de către Facultatea de Teologie Ortodoxă Andrei Șaguna a Universității Lucian Blaga, din Sibiu, 29 noiembrie 2008.

Bucurii peste bucurii și emoții peste emoții a revărsat Dumnezeu peste noi în acest binecuvântat sfârșit de noiembrie, aflat sub razele de lumină duhovnicească ale prăznuirii Sfântului Andrei, Apostolul strămoșilor noștri și Părintele creștinismului românesc.

Am sărbătorit ieri solemn, așa cum se cuvine, jubileul bicentenarului nașterii *Marelui Mitropolit Andrei Șaguna*, Părintele nostru, cel care ne-a renăscut ca Biserică înviind în strălucire și demnitate Ortodoxia umilă și marginalizată a românilor transilvăneni. Fiindcă, așa cum spunea Nicolae Popea, ucenicul de suflet al Marelui Mitropolit: „Să nu fi fost Șaguna, Biserica Ortodoxă din Ardeal s-ar fi stins sau în cazul cel mai fericit numai ar fi vegetat, numai ar fi jelit, numai ar fi necăjit”.

Poimăine vom aniversa cu toții împlinirea a 90 de ani de la *Marea Unire* din 1918, actul prin

Românul ortodox în context european. Lumina lui Șaguna pentru misiunea Bisericii astăzi*

Perceput spiritual ca un mare dar al lui Dumnezeu pentru Biserica Ortodoxă din Transilvania, Mitropolitul Andrei Șaguna ne-a dăruit moștenirea luminoasă a credinței și faptelor sale, care străbate peste veacuri, până la noi, ca rodire binecuvântată și benefică.

Ierarh erudit și patriot statornic, Mitropolitul Andrei Șaguna a unit în mod pilduitor mărturisirea credinței ortodoxe cu dezvoltarea culturală și socială a vieții românilor ortodocși din Transilvania.

Subliniind rolul și contribuția marcantă a Mitropolitului Andrei Șaguna pentru devenirea Ortodoxiei contemporane românești din Transilvania, Părintele Dumitru Stăniloae spunea: „Ideile lui Șaguna care a sesizat toate trebuințele noi ale poporului român în împrejurările specifice ale Transilvaniei, relațiile lui atent extinse cu toate forțele ce aveau un rol în determinarea acestei vieți, acțiunea lui neobosită pe toate aceste planuri au fost un dar providențial adus de Dumnezeu acestui popor tocmai la momentul potrivit acestui popor pentru a-l ajuta să-și organizeze viața lui de toate felurile conform necesităților din acel timp, început al timpului ce a urmat și durează și azi și va dura și în viitor. De aceea, pe drept cuvânt s-a numit adeseori Biserica Ortodoxă din Transilvania cu timpul său, începând cu el, Biserica șaguniană”.

Promotor al dreptei credințe și al identității românești, Mitropolitul Andrei Șaguna „soco-tea combinația între originile etnice romane și credința creștină răsăriteană a fi o îmbinare unică ce i-a înzestrat pe români cu caracterul lor național distinctiv: acesteia i-au datorat ei supraviețuirea lor ca națiune, întrucât îi diferenția de maghiarii și germanii romano-catolici și protestanții din jurul lor, în timp ce moștenirea latină le-a păstrat individualitatea printre coreligionarii lor bulgari și sârbi”.

Ca istoric al Bisericii, Șaguna a avut capacitatea de a citi duhovnicește istoria, de a vedea, dincolo de interpretarea politică și sociologică, conexiunile spirituale ale istoriei. El a sesizat existența unei relații speciale între moștenirea română, latină și sfințirea ei creștină răsăriteană.

Această caracteristică a poporului român de a uni în mod special și profund tradiția ră-

săriteană, simțul misterului sau al sacralului, cu luciditatea latină a dat poporului român tăria de a păstra dreapta credință și de-a evita extremele. Datorită acestor virtuți provenite din sinteza daco-romană și transfigurate de credința ortodoxă răsăriteană, creștinismul românesc a evitat războaiele sângeroase confesionale și disputele sterile de ordin speculativ dogmatic, cât și sentimentalismul mistic, nebulos și fanatic.

Personalitate cu orizont larg și cuprinzător, Mitropolitul Andrei Șaguna „a știut să îmbrățișeze cu interes părintesc nu numai cauza Bisericii Transilvănene, al cărei păstor a fost într-o perioadă de mari transformări pe plan social și politic, ci și cea a Bisericii românești de peste munți”.

Unitatea de neam și de limbă, de cult și cultură, de cuget și de simțire cu românii din Țara Românească și Moldova, a fost o constantă plină de înțeles a vieții sale ca arhipăstor al românilor din Transilvania.

În acest sens poate fi înțeleasă bogata corespondență a lui Șaguna cu ierarhi sau clerici de peste Carpați, între care întâlnim pe mitropoliții Ungrovlahiei și Moldovei, Nifon și, respectiv, Sofronie Miclescu, pe episcopii Calinic al Râmnicului, Filotei și Dionisie Romano al Buzăului, Melchisedec Ștefănescu al Romanului, pe frații arhieriei Filaret și Neofit Scriban, ori pe starețul Mănăstirii Neamț, Neonil.

La sollicitările lui Șaguna, mai ales din primii săi ani de păstorire, când el însuși nu avea încă o tipografie la Sibiu, starețul Mănăstirii Neamț, Neonil, i-a trimis, în mai multe rânduri, pentru bisericile din Transilvania, sute de cărți bisericești pentru cult, tipărite la Neamț.

Au găsit, de asemenea, ecou în Moldova și Bucovina și apelurile lui Șaguna pentru ajutoare în bani, în veșminte și în alte bunuri. Un susținător deosebit a găsit ierarhul transilvan și în bucovineanul Constantin Hurmuzaki, cel care corespundea, el însuși, cu starețul Neonil pe tema ajutoarelor de care aveau nevoie bisericile din Transilvania.

Între lucrările misionare semnificative, care au avut un rol determinant în promovarea identității românești în Transilvania și între Țările Române, trebuie evidențiate următoarele:

- înființarea ziarului *Telegraful Român*, în anul 1853, care în mod profetic conținea în el vocația de a fi un instrument cultural și misionar, fiind până astăzi cel mai vechi periodic cu existență neîntreruptă, în publicistica românească.

- înființarea Tipografiei eparhiale, în 1850, unde s-au tipărit o mulțime de manuale, de cărți de cult și tematice - aproape 200 de titluri, și unde a apărut și o prețioasă ediție a *Bibliei* în limba română (1856 - 1858), a cincina după *Biblia de la București* din 1688.

- o altă lucrare misionară semnificativă a Mitropolitului Andrei Șaguna a fost *Statutul organic al Bisericii Ortodoxe din Transilvania* (1868), care prevedea conlucrarea clerului cu mireni, în proporție de 1/3, în toate deciziile importante din viața bisericească. Începând cu anul 1925, *Statutul organic* șagunian a devenit baza organizării Bisericii Ortodoxe Române, ridicată la rang de Patriarhie.

- cele 800 de școli satești înființate de mitropolitul Andrei Șaguna, precum și cele de nivel gimnazial, liceal și universitar, reprezintă o altă manifestare a unei înțelepte și dinamice organizări a vieții bisericești și cultural-sociale a românilor ortodocși din Transilvania, cu rodire benefică și binecuvântată peste timp. Un rol proeminent l-a avut *Institutul teologic-pedagogic* din Sibiu, care pregătea preoți pentru parohii și învățători pentru școli. Acest Institut a fost baza Institutului Teologic Universitar de mai târziu, azi Facultatea de Teologie Ortodoxă Andrei Șaguna din Sibiu.

- o altă mare lucrare înțeleaptă a lui Șaguna a fost *Asociația transilvană pentru literatura română și cultura poporului român* (ASTRA), înființată în anul 1861, care cultiva unitatea de cuget și simțire a românilor, având o impresiionantă activitate culturală și patriotică.

Fiecare din faptele mărețe ale Mitropolitului Andrei Șaguna a constituit și rămâne un izvor de inspirație și de orientare pentru fiecare ierarh ortodox român înțelept și harnic, cu dragoste față de Biserică și de popor.

(continuare în p. 4)

† DANIEL,
Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române

LAUDATIO

Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române cu ocazia decernării titlului de *Doctor Honoris Causa* al Universității „Lucian Blaga” din Sibiu - 29 noiembrie 2008

care am ieșit în chip miraculos din încercarea Primului Război Mondial, mântuiți și înviați ca națiune unită și demnă de bimilenarul ei trecut românesc și creștin. Sinteză unică de latinitate orientală și romanitate ortodoxă, poporul român este moștenitorul unui creștinism apostolic, martiric, patristic, cu vocație ecumenică și europeană (prefigurată strălucit încă din secolele IV și V de destinul Sfinților Ioan Cassian și Dionisie cel Mic).

Limba, naționalitatea, organizarea statală românească s-au înfiripat odată cu creștinismul, au crescut împreună cu Biserica Ortodoxă, mama lui duhovnicească de milenii. Împărțit de vitregiile unei istorii potrivnice în trei țări și trei mitropolii, la „plinirea vremii”, când a sunat ceasul eliberării națiunilor de sub dominația imperiilor, poporul ortodox român a devenit în urmă cu nouă decenii o Națiune unită și independentă, cu o Biserică autocefală patriarhală în comuniune frățească cu celelalte Biserici Ortodoxe și popoare ale Europei. Aceasta a fost România regelui Ferdinand și Biserica Ortodoxă Română a întâiului ei patriarh, transilvăneanul Miron unificator.

Prin înțelepciunea și prudența a patru patriarhi de fericită pomenire: *Nicodim*, continuatorul, *Iustinian*, organizatorul și reîntregitorul, *Iustin* cărturarul și ecumenistul, și *Teoctist*, înțeleptul chivernisitor în vreme de tranziție, Biserica Ortodoxă Română, puternic lovită, a rezistat ca o adevărată cetate zidită pe stâncă și susținută de aceste patru coloane, care au fost cei patru patriarhi din vremuri de restriște. Acești înaintași și stâlpi ai Ortodoxiei românești au înfruntat fiecare

valuri copleșitoare și au înscris fapte memorabile în istoria continuității poporului nostru, continuitate care face cu putință și momentul de față.

Pentru noua etapă care se deschidea era nevoie de un nou păstor care, cu energia și înțelepciunea unui *Iosua*, să reamintească românilor și Europei întregi că nicio Casă comună nu rezistă fără Dumnezeu (cf. Psalm 126, 1) și că fără sufletul creștin Uniunea Europeană e doar un corp inert, un simplu supermarket al unei prosperități idolatre. Prin alegerile din 12 septembrie 2007 - primele cu adevărat libere din istoria ei - întreaga Biserică Ortodoxă Română a identificat pe acest *Iosua* de care avem nevoie, în persoana Preafericitului Voastre, iubite Părinte Patriarh Daniel.

„Nimeni - ne spune Evanghelia mănuitoare - nu pune făclia aprinsă sub obroc, ci o pune în sfeșnic, ca să lumineze tuturor celor din casă!” (Matei 5, 15). Văzând, așadar, roadele bogate pe care le-ați adus ca o ofrandă vie și curată Bisericii, ierarhii și poporul ortodox român, sub călăuzirea Duhului Sfânt, dorind o înnoire profundă, v-au chemat și v-au întronizat drept al șaselea patriarh al lor, cu certitudinea că veți fi patriarhul înnoirii timpului și al răspunsurilor noi.

Sunteți al doilea patriarh de peste munți. Din Banatul Sfântului *Iosif de la Partoș*, trecând prin Sibiul *Mărturisitorilor pentru Ortodoxie* și al lui Andrei Șaguna cel Mare, dar și Sfânt, ați poposit o vreme în scaunul sfinților mitropoliți ai Moldovei *Varlaam*, *Dosoftei* și *Veniamin*. Iar, de un an și mai bine ședeți cu iradiere dinamizatoare unică în primul scaun al Ortodoxiei românești, scaunul

Sfinților mitropoliți *Iachint* și *Nifon*, *Teodosie*, *Antim* și *Grigorie Dascălu* și al celor cinci înaintași întru patriarhat.

Preafericirea Voastră,

Sunteți al României întregi. Sunteți al Banatului unde ați văzut lumina zilei, al limbii și culturii românești. Dar sunteți într-un chip special și pentru totdeauna al Sibiului care v-a născut și crescut ca teolog ortodox universal. Tânăr absolvent de liceu veneați să deprindeți teologhisirea, în 1970, în capitala Ortodoxiei transilvane, în Sibiul mitropoliților Andrei Șaguna și Nicolae Bălan, în Facultatea de Teologie care l-a dat Ortodoxiei românești și universale pe Părintele Dumitru Stăniloae, cel mai mare teolog ortodox al secolului XX și mentorul spiritual al Preafericitului Voastre. Ce glas lăuntric v-a chemat în această vatră de cultură? În mod cert, legăturile sufletești cu Sibiul tradițional, patristic și ecumenic v-au adus în orașul de pe malul Cibiului și tot ele au dat aripi dorului după Dumnezeu, setei de cunoaștere și dorinței de slujire a Bisericii și a neamului pe care le-ați avut pururi în suflet.

Ca student în anul II ați jinit în capela mitropolitană a Institutului o suită de meditații (publicate în același an în revista *Mitropolia Ardealului*) despre „chemarea preoțească”. În finalul lor, asemenea lui Șaguna, dădeați cu cu-

(continuare în p. 4)

† Laurențiu, Mitropolitul Ardealului
Decanul Facultății de Teologie
„Andrei Șaguna”, Sibiu

(urmare din p. 3)

raj - întrebării Sfântului Efram: „Cum voi putea cinsti comoara preoției?” - răspunsul hotărât: „Numai răspunzând chemării ei încă din tinerețe!” Absolvent strălucit, v-ați încununat studiile cu o remarcabilă teză de licență despre: „Împăcare și slujire în Noul Testament”.

Înscris, între 1974-1976, la cursurile de doctorat, la secția de teologie sistematică în cadrul Institutului Teologic din București, cu privilegiul de a studia sub îndrumarea nemijlocită a Părintelui Dumitru Stăniloae, ați redactat și publicat în 1977 - la vârsta de 26 de ani - câteva studii excepționale, unele prin tematică și abordare. Unul trata despre „Timp și valoarea lui în Ortodoxie”. Analizat ca timp al căderii, dar și al restaurării, al pocăinței și despățimirii, dar și al rodirii și împlinirii vocației și al trecerii spre viața veșnică, timpul primea aici o definiție neașteptată: „Timpul este - spuneți atunci programatic - o concretizare a trecerii spre plenitudine”. Cel de al doilea studiu se intitula: „Temeiuri dogmatice ale bucuriei creștine”³ și în el ofereați o suită de lecturi ale dogmelor fundamentale ale Bisericii din perspectiva bucuriei: dogma creației e „bucuria darului”, cea a mântuirii e „bucuria jertfei”, iar dogma învierii e „bucuria vieții înnoite”. Anii studenției au fost o prefață la această „dogmatică a bucuriei”, a bucuriei împlinirii în slujirea lui Dumnezeu, o bucurie pe care pururi o aveți și ați avut-o și care izvorăște din comuniunea de iubire a Sfintei Treimi.

După o perioadă de asiduă muncă științifică în străinătate: doi ani la Facultatea de Teologie Protestantă a Universității de Științe Umane din Strasbourg (Franța) și doi ani la Facultatea de Teologie Catolică din cadrul Universității „Albert Ludwig” din Freiburg im Breisgau, din Germania, la 15 iunie 1979 ați susținut o strălucită teză de doctorat la Universitatea din Strasbourg, intitulată: „Réflexion et vie chrétiennes aujourd'hui. Essai sur le rapport entre la théologie et la spiritualité” (424 p), lucrare ce a fost pregătită sub îndrumarea a doi reputați profesori francezi: Gerard Ziegwald și André Benoît și ați primit calificativul maxim, devenind astfel *doctor în Teologie* al Universității din Strasbourg. O versiune extinsă a acestei teze ați pregătit-o mai apoi sub îndrumarea Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae și ați susținut-o la 31 octombrie 1980 la Institutul Teologic Universitar din București, cu titlul: *Teologie și spiritualitate creștină. Raportul dintre ele și situația actuală*.

Această strălucită încununare de carieră a fost un nou început de drum marcat prin numirea Preafericirii Voastre ca profesor la Institutul Ecumenic de la Bossey. De pe această poziție ați ținut în 1981, în Germania, o conferință (publicată în 1982 și la noi în revista *Ortodoxia*) intitulată programatic: „Dorul după Biserica nedespărțită sau apeluul tainic și irezistibil al Sfintei Treimi”⁴. Era o minunată meditație asupra comuniunii trinitare ca izvor și arhetip al Bisericii, care e chemată să fie plină de Sfânta Treime. Timpul avea să demonstreze că lucrurile afirmate atunci v-ați străduit pururi să le puneți în practică.

Preoție, împăcare, slujire, cultură, bucurie, altruism, slujirea aproapelui - iată așadar reperate care v-au marcat dintru început itinerarul teologic. Venit din Lugoj, poposind formator la Sibiu și București, predând Ortodoxie în Occident, v-ați întors în 1988 la chemarea Patriarhului Teoctist, intrând în slujirea Bisericii de acasă. Discipol al Părintelui Stăniloae, ați devenit în 1987 la Sihăstria Neamțului monahul Daniel, ucenicul duhovnicesc al starețului de sfântă pomenire care a fost Părintele Cleopa. Ați fost hirotonit ierodiacon la 14 august 1987 și ieromonah la 15 august 1987, iar în 1988 ați fost hirotesit protosinghel și numit Consilier Patriarhal, Director al Sectorului „Teologie Contemporană și Dialog Ecumenic”. Tot în anul 1988 ați devenit Conferențiar la Catedra de Misiune Creștină a Institutului Teologic Universitar Ortodox din București.

Slujirea adusă Bisericii și aproapelui a cunoscut o nouă strălucire odată cu alegerea și hirotonirea Preafericirii Voastre ca *Episcop-vicar* al Arhiepiscopiei Timișoarei, cu titlul de *Lugojanul*, pe data de 4 martie 1990. Și pentru ca lumina să lumineze tuturor, la 7 iunie 1990 Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române v-a ales *Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Bucovinei*, pentru a umple timp de 17 ani străvechii ei ținut cu efervescența unei activități mediatic, sociale, filantropice și spirituale fără egal. A fost chemarea la apostolat care a scos la lumină darurile remarcabile cu care Dumnezeu v-a înzestrat și pe care ați știut să le oferiți înapoi lui Dumnezeu, slujind Bisericii și aproapelui.

Preafericirea Voastră,

Nu este deloc ușor să redăm în câteva cuvinte toate împlinirile celor 17 ani rodnici pe care prin slujire i-ați dăruit lui Dumnezeu, ca Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Bucovinei.

Laudatio Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Vasta cultură, profundul simț al Ortodoxiei, viața duhovnicească aleasă, simțul practic și voința neclintită de a sluji lui Dumnezeu și oamenilor au constituit temelia de piatră pe care ați refăcut și rezidit eparhia încredințată spre păstorie. Vom aminti sumar, atât cât îngăduie timpul, doar câteva din cele mai importante realizări ale Preafericirii Voastre de la Iași:

Prioritar a fost întotdeauna interesul Preafericirii Voastre pentru cultură, pentru luminarea poporului, pentru ridicarea nivelului de pregătire teologică a clerului, dar mai ales pentru misiunea Bisericii într-o societate modernă. De numele Preafericirii Voastre se leagă fondarea sau reactivarea multor instituții de cultură, precum: *Facultatea de Teologie Ortodoxă*, „*Dumitru Stăniloae*” (reactivată), Iași - 1990; *Seminarul Teologic Ortodox*, „*Sf. Cuvioasă Parascheva*”, Agapia - 1991; *Seminarul Teologic Ortodox*, „*Sf. Gheorghe*”, Botoșani - 1992; *Seminarul Teologic Ortodox*, „*Sf. Ioan Iacob*”, Dorohoi - 1993; *Școala Teologico-Sanitară Postliceală*, Piatra Neamț - 1993; *Academia Ortodoxă*, „*Sf. Ioan de la Neamț*”, Mănăstirea Neamț - 1993; *Școala Teologico-Sanitară Postliceală*, „*Sf. Cuv. Parascheva*”, Iași - 1994; *Centrul Mitropolitan de Cercetări T.A.B.O.R.* - 1994; *Centrul Cultural-Pastoral*, „*Sf. Daniil Sihuștriu*”, Durău - 1995; *Biblioteca Ecumenică*, „*Dumitru Stăniloae*”, Iași - 1995; *Seminarul Teologic Ortodox*, „*Sf. Vasile cel Mare*”, Iași - 1995; *Seminarul Teologic Ortodox*, „*Sf. împărați Constantin și Elena*”, Piatra Neamț - 1996; *Institutul Ecumenic și Social-Pastoral*, „*Sf. Nicolae*”, Iași - 1997; *Institutul Cultural-Misionar TRINITAS* (Editura Trinitas, tipografie și Radio Trinitas), Iași - 1997; *Centrul de Conservare și Restaurare a Patrimoniului religios*, „*Resurrectio*” - 1998;

Asemenea marilor ierarhi ai Bisericii, ați știut și ați dorit să organizați în arhiepiscopia Iașilor o adevărată „vasiliadă” prin întemeierea mai multor instituții social caritative. Menționăm doar câteva din ele precum: *Cabinetul stomatologic*, „*St. Pantelimon*”, Iași - 1993; *Asociația Medicilor și Farmaciștilor Ortodocși din România*, Iași - 1993; *Departamentul socio-caritativ*, „*Diaconia*”, Iași - 1994; *Cantine pentru săraci* la Iași, Pașcani, Dorohoi, Hârlău - 1993-1995; *Dispensarul policlinic*, „*Sf. Ap. Petru și Pavel*”, Iași - 1998; *Centrul de diagnostic și tratament*, „*Providența*”, Iași - 2000; *Fundația*, „*Solidaritate și Speranță*”, Iași - 2002; *Centrul de educație și informare medicală*, „*Providența II*”, Iași - 2002; *Institutul Social-Caritativ*, „*Diaconia*”, Iași - 2003; *Centrul Social-Cultural*, „*Sfântul Paisie de la Neamț*”, Mănăstirea Neamț - 2004; *Centrul Social-Cultural*, „*Sf. Ilie*”, Mănăstirea Miclăușeni, 2005.

Nici lucrarea pastoral-administrativă nu a fost neglijată de Preafericirea Voastră, căci în cei 17 ani de păstorie ați înființat peste 300 de parohii, 40 de mănăstiri și schituri, 5 protopopiate și ați inițiat și susținut construirea a peste 250 de biserici noi.

Bucuria interioară și dragostea de a sluji lui Dumnezeu ați dorit și ați știut să o împărtășiți tuturor prin toată activitatea științifică și publicistică pe care ați desfășurat-o, care s-a materializat prin lucrări, precum: „*Atât de mult a iubit Dumnezeu lumea...*” 12 *Scrisori pastorale de Crăciun și Paști*, Iași, Trinitas, 1996; *Făclii de înviere - înțelesuri ale Sfintelor Paști*, Iași, Trinitas, 2005; *Dăruire și dănuire. Raze și chipuri de lumină din istoria și spiritualitatea românilor*, Iași, Trinitas, 2005; *Daruri de Crăciun - înțelesuri ale sărbătorii Nașterii Domnului*, Iași, Trinitas, 2005; *Brâncuși Sculptor creștin ortodox*, Iași, Trinitas, 2007; *Comori ale Ortodoxiei* (Studii de spiritualitate ortodoxă); *Teologie și Spiritualitate* (teză de doctorat); *Păstorul Cel Bun* (Cateheze și omilii); *Foame și sete după Dumnezeu* (înțelesul și folosul postului, cateheze); *Fais l'oeuvre de l'Evangeliste* (studii de spiritualitate ortodoxă și misiune creștină în limba franceză).

Toate harismele cu care Dumnezeu v-a înzestrat au dat roadă bună la vremea lor. Nu ați făcut altceva decât ați înapoiat lui Dumnezeu darul, însă l-ați dat înapoi plin de zel și dragostea și osteneala personală, de așa manieră încât noi toți, ierarhi, preoți și credincioși, văzând rodul celor 17 ani de jertfă și slujire, am cunoscut odată cu alegerea Preafericirii Voastre ca Patriarh al României că Dumnezeu a cercetat pe poporul Său și ne-a rânduit un nou Șaguna, un nou apostol al vremurilor noastre.

Ca patriarh al României, slujirea Preafericirii Voastre a dobândit strălucirea pe care Dumnezeu a dorit-o. Toate câte ați făcut în Moldova au rod și în Țara Românească. Într-un singur an de patriarhat, realizările Preafericirii Voastre sunt atât de numeroase, încât, din nou, ne simțim copleșiți de mulțimea darurilor revărsate de Dumnezeu asupra noastră și dorim să amintim aici doar câteva din cele mai importante momente de bucurie din acest răstimp:

Caracteristica dominantă a activității desfășurate în acest an de Preafericirea Voastră stă sub semnul împlinirii, al activităților în derulare, precum și al inițierii unor proiecte de viitor, axate pe câteva direcții majore de activitate ale instituțiilor centrale bisericești de la Patriarhia Română: *legislativ și juridic bisericesc, pastoral-liturgic, cultural-misionar, social-filantropic, economic-financiar și patrimonial-imobiliar*, fiecare din aceste preocupări având propriile dimensiuni specifice în dezvoltarea și transpunerea în realitate.

Dintru început, Preafericirea Voastră ați avut în vedere finalizarea demersului Sfântului Sinod al Bisericii noastre, inițiat în timpul fericitului întru adormire Patriarhul Teoctist, de a oferi Bisericii noastre un nou cod de legiuiri proprii, izvorât din tradiția canonică a Bisericii Ortodoxe, care să răspundă cerințelor actuale ale vieții bisericești și religioase a clerului, monahilor și credincioșilor ortodocși români, oriunde ar vieți. Astfel, a fost definitivat și aprobat noul *Statut pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române*, în ședința Sfântului Sinod din 28 noiembrie 2007, care a intrat în vigoare odată cu recunoașterea sa prin hotărârea Guvernului României din 16 ianuarie 2008, adoptată în temeiul Legii nr.489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor.

Profund cunoscător al realităților și cerințelor misionar-pastorale și administrativ-bisericești din țară și din afara granițelor României în acest prim an de păstorie al Preafericirii Voastre, ați supus Sfântului Sinod spre aprobare noi structuri canonice și organizatorice bisericești prin înființarea a 4 (patru) noi eparhii, dintre care una în țară - *Episcopia Sălajului* și trei în afara granițelor țării - *Episcopia Ortodoxă Română a Spaniei și Portugaliei*; *Episcopia Ortodoxă Română a Europei de Nord*; *Episcopia Ortodoxă Română a Australiei și Noii Zeelande*, precum și înființarea a două noi Parohii Ortodoxe Române în Japonia, în Tokyo și Osaka.

În domeniul construcțiilor bisericești, acest prim an de arhipăstorie a debutat sub auspiciile relansării viguroase a demersurilor pentru aducerea la viață a proiectului noii *Catedrale Patriarhale - Catedrala Mântuirii Neamului*, inițiat după mai bine de 75 de ani de fericitul întru adormite Patriarhul Teoctist. La 29 noiembrie 2007, împreună cu membrii Sfântului Sinod, Preafericirea Voastră ați sfințit amplasamentul noii Catedrale Patriarhale cu o suprafață de 110.000 mp, lucrări preliminare specifice pentru demararea construcției fiind în desfășurare.

Pentru a asigura accesul prin mijloace moderne, dar și pentru a răspunde cerințelor sporite de sprijinire a activităților *pastoral-liturgice, misionar-culturale, social-filantropice și educative* care se desfășoară în Biserica Ortodoxă Română, în scopul mântuirii credincioșilor în contextul vieții sociale și spirituale contemporane, încă din primele zile în slujirea ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Preafericirea Voastră ați vegheat personal la dotarea și darea în funcțiune a *studiourilor de emisie și producție Radio TRINITAS București*, inaugurat la 27 octombrie 2007, și care, în prezent, are 34 frecvențe audio-vizuale (32 terestre și 2 via satelit). Misiunea pastoral misionară a Bisericii ați dorit să o împliniți și să o desăvârșiți prin înființarea postului de *Televiziune TRINITAS TV*, precum și prin tipărirea cotidianului „*Ziarul Lumina*”, a săptămânalului „*Lumina de Duminică*” și a revistei lunare „*Vestitul Ortodoxiei*”. Aici trebuie menționată și Agenția de știri „*Basilica*” și Biroul de Presă, grupate în *Centrul de Presă BASILICA* al Patriarhiei Române, act de pionierat și instituție unicat în întreaga Ortodoxie ce are menirea de a desăvârși lucrarea pastoral misionară a Bisericii noastre.

La fel ca și la Iași, chemarea spre diaconie, spre implicare în social a Bisericii ați făcut-o o prioritate. Grijă Preafericirii Voastre pentru filantropie s-a concretizat, pe lângă *protocolul de cooperare* în domeniul incluziunii sociale încheiat între Patriarhia Română și Guvernul României, la 2 octombrie 2007 și protocolul de cooperare privind parteneriatul asistență medicală și spirituală, încheiat între Patriarhia română și Ministerul Sănătății publice, la 24 iulie 2008, în înființarea *FEDERAȚIEI FILANTROPIA*. De asemenea, Preafericirea Voastră ați înființat cinci centre social-pastorale, culturale sau medicale, cu statute proprii și anume: *Centrul Social-Cultural*, „*Sfântul Andrei*” din București; *Centrul Social-Pastoral*, „*Sfânta Maria*” de la Techirghiol; *Centrul de Social-Pastoral*, „*Sfântul Ilie*” de la Călimănești; *Centrul Social-Medical*, „*Sfântul Mare Mucenic Pantelimon*” de la Olă-

nești; *Centrul Social-Cultural*, „*Miron Patriarhul*” de la Dragoslavele, toate acestea funcționând în cadrul Sectorului stavropighii și centre sociale din cadrul Administrației Patriarhale.

Dragostea de cultură și grijii pentru educație ați reușit să îi dați o nouă dimensiune și o nouă strălucire în acest prim an de patriarhat printr-o serie de proiecte culturale dintre care amintim aici pe cele mai importante:

Din inițiativa Preafericirii Voastre, Sfântul Sinod a aprobat ca anul 2008 să fie an jubiliar al *Sfintei Scripturi și al Sfintei Liturghii* și să fie marcat prin manifestări și acțiuni adecvate, la nivel central și local (media, publicistice și editorialistice, conferințe, întruniri și simpozioane pastorale și teologice, expoziții etc.), cu adresabilitate directă către tineri.

De asemenea, pentru promovarea culturii, a învățământului teologic, a activității pastoral misionare și pentru îmbunătățirea vieții duhovnicești a clerului și a credincioșilor ați inițiat o serie de proiecte editoriale, între care amintim: publicarea unei noi ediții sinodale a *Sfintei Scripturi* - în curs de apariție și publicarea ediției jubiliare a *Liturghierului* - în curs de apariție, care vor fi lansate în toamna acestui an; inițierea unei noi ediții a *Filocaliei române* (vol. 1-12), din care primele două volume au și apărut; inițierea, cu aprobarea Sfântului Sinod, a noii serii a colecției *Părinți și scriitori bisericești*, în care scop a și fost constituit colectivul editorial, având ca prioritate publicarea operei integrale a *Sfântului Vasile cel Mare* și a operei *Sfântului Grigorie de Nazianz*; înființarea, în cadrul Editurii Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, a *Departamentului pentru cartea de cult*, care va începe lucrarea de diortosire, prin confruntarea cu originalele, a tuturor cărților liturgice aflate în uz; inițierea antologiei patristice tematice *Părinții Bisericii - Învățătorii noștri* (7 volume) - în derulare; inițierea, cu aprobarea Sfântului Sinod, a publicării *Enciclopediei Ortodoxiei Românești* - în pregătire.

Activitatea editorială nu a rămas numai la stadiul de proiect, ci ea s-a concretizat în publicarea a trei dintre lucrările Preafericirii Voastre, și anume: *Foame și sete după Dumnezeu*, *Făclii de înviere și Călătorind cu Dumnezeu*, având în curs de publicare alte două lucrări: *Dăruire și dănuire*, precum și *Confessing the Truth in Love*, precum și publicarea minunatului album *Manuscrise din Biblioteca Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române*. Toate aceste scrieri vă definesc minunat profilul interior și vă arată la vârsta împlinirii drept un inegalabil teolog al Lumii Ortodoxiei care luminează tuturor.

Strâns legată de activitatea didactică, editorială și publicistică, trebuie amintită și grija permanentă a Preafericirii Voastre pentru *Biblioteca Sfântului Sinod*, pe care ați înzestrat-o cu lucrări valoroase de actualitate (colecții, dicționare, enciclopedii), într-un proces de continuă îmbogățire a patrimoniului acesteia. De asemenea, ați susținut procesul de modernizare a Bibliotecii, începând cu Palatul Sinodal de la Mănăstirea Antim, care adăpostește Biblioteca, și încheind cu proiectul pentru catalogarea electronică a documentelor, precum și punerea în lumină a multor manuscrise și lucrări uitate, care au început a fi cercetate și publicate în volume de artă.

Suntem încredințați că multe alte realizări remarcabile pentru viitorul Bisericii le aveți în proiect și care se vor împlini cu ajutorul bunului Dumnezeu.

Preafericirea Voastră,

Sunteți, și ne mândrim cu asta, una din marile personalități ale Ortodoxiei contemporane - teolog profund și ierarh cu păstorie exemplară, adânc și fidel înrădăcinat în solul Tradiției ortodoxe, dar în același timp deschis spre dialog și spre toate provocările societății contemporane.

Sunteți și unul din cei mai străluciți absolvenți ai Facultății de Teologie „*Andrei Șaguna*” din Sibiu și, ca atare, un *glorios ambasador al culturii și spiritualității sibieni*. Proclamându-Vă membru al comunității lui academice, Sibiu universitar își onorează prestigiul și își împlinește cu bucurie într-un moment cu totul special o datorie de inimă și de suflet. *Sunteți*, o recunoaștem toți cu mulțumire, un mare dar de la Dumnezeu pentru poporul nostru.

Întru mulți și fericiti ani!

¹ „Chemarea preoțească”, *Mitropolia Ardealului* 18 (1973), p. 63-72.

² „Timpul și valoarea lui pentru mântuire în Ortodoxie”, *Ortodoxia* 29 (1977), p. 196-207.

³ „Temeiurile dogmatice ale bucuriei creștine”, *Mitropolia Banatului* 27 (1977), 347-359.

⁴ „Dorul pentru Biserica nedespărțită sau apeluul tainic și irezistibil al Sfintei Treimi”, *Ortodoxia* 34 (1982), p. 586-598.

Românul ortodox în context european

(urmare din p. 3)

Vorbind despre personalitatea lui Andrei Șaguna, marele Mitropolit Nicolae Bălan al Ardealului spunea: „Conștiința demnității și a valorii proprii insuflată de Șaguna smeritului nostru popor, i-a devenit izvorul unei puteri mereu crescândă, care a grăbit sosirea ceasului de libertate din 1918 și a dăruit Țării mame o ramură românească mândră, trează și luptătoare”⁵.

2. *Mărturie ortodoxă în context multiconfesional. Tradiție ortodoxă înțeleasă și aplicată dinamic în spirit de coexistență pașnică, respect reciproc și cooperare benefică pentru societate.*

Odată cu omagierea memoriei marelui Mitropolit Andrei Șaguna, care trebuie pomenit, în rugăciune și evocare, cu grațitudine, avem nevoie și de a învăța mai mult din înțelepciunea sa cum să viețuim cu demnitate alături de oameni de altă credință și de altă etnie, astfel încât și aceștia să poată prețui lumina credinței noastre ortodoxe și profunzimea pașnică a spiritualității noastre românești.

Fiecare creștin ortodox luptător pentru demnitate și unitate națională poate fi încurajat de pilda patriotismului înțelept al lui Șaguna, care știa să apere identitatea națională și confesională proprie iar, în același timp, să respecte identitatea altora, impunându-se tuturor ca un om înțelept și respectat atât în interiorul Bisericii sale, cât și în afara ei. Mitropolitul Andrei Șaguna era în același timp dinamic și pașnic, statornic în credință și stăruitor în misiune, apărător al identității românești, dar și capabil de a învăța sau prelua de la alții ce este bun și folositor, pentru a călăuzi pe ai săi spre progres și demnitate națională.

„Chiar de la începutul episcopatului său, Șaguna a fost confruntat cu sarcina delicată de a reconcilia țelurile aflate în conflict, ale religiei și naționalității. Pentru sprijin și consolare el s-a îndreptat în mod constant spre ceea ce el a numit «principiile eterne» și «spiritul vremii»⁶.

„Principiile eterne”, înțelese ca manifestare a omului în conformitate cu învățătura sfântă și eternă a Bisericii, ni-l înfățișează pe Mitropolitul Andrei Șaguna ca fiind, „mai presus de toate, un creștin și un om al Bisericii, care a conceput misiunea sa ca pe o împlinire a responsabilităților sale ca episcop... Abordarea de către el a problemelor politice și sociale ale zilei a fost în mod esențial religioasă... Sarcina lui supremă era de a așeza Biserica Ortodoxă pe o bază constituțională puternică prin eliminarea tuturor ambiguităților existente în relație cu statul, cu celelalte Biserici din Transilvania și cu Mitropolia sârbă de la Carloviț”⁷.

În același timp, Șaguna „era convins că dacă Biserica nu ia pe deplin în considerare «spiritul vremii», termen pe care îl definea ca idei și aspirații care mișcă indivizi și națiuni întregi spre noi forme de organizare politică și socială, ea nu poate spera să-și îndeplinească misiunea ei spirituală”⁸.

3. *Dinamica misiunii ortodoxe – participarea activă a mirenilor la viața Bisericii. Relație vie între cult și cultură, economie și filantropie, viață spirituală și responsabilitate socială.*

Andrei Șaguna a subliniat necesitatea unei legături strânse între Ortodoxie și naționalitate, destinul uneia fiind strâns unit de al celeilalte, ca „sufletul de trup”. Marele mitropolit a sesizat foarte bine importanța laicului și i-a definit rolul său în Biserică prin „Statutul organic”. Astfel, el nu i-a exclus pe laici din sfera Bisericii, fiind convins că participarea lor la viața economică și educațională este utilă, iar problemele spirituale și bisericesti să rămână în responsabilitatea ierarhiei și a clerului.

„El a făcut din Biserica Ortodoxă o forță socială vitală, înzestrând-o cu instituții puternice și reglementând participarea laicilor la treburile ei”⁹.

„Având în vedere condițiile grele politico-economice și religioase din Transilvania, laicatul ortodox a fost mai prezent decât în alte părți alături de ierarhie și cler în lupta comună pentru libertate.

Lucrul s-a datorat și faptului că școlile primare și secundare, înființate de Șaguna, erau sub controlul Bisericii, care urmărea în procesul educațional nu numai simpla însușire de cunoștințe și pregătirea pentru o carieră, ci formarea globală a unei mentalități creștin-ortodoxe românești, în

stare să impulsioneze la luptă pentru apărarea identității religioase și naționale.

Biserica și laicul împreună au putut obține drepturi naționale și bisericesti de la statul absolutist austro-ungar, pentru care se luptaseră cu jertfe mari generațiile anterioare, dar fără succes”¹⁰.

Felicităm pe organizatorii și participanții la acest Simpozion dedicat împlinirii a 200 de ani de la nașterea Mitropolitului Andrei Șaguna, la Sibiu, acest frumos oraș al Transilvaniei, teritoriul românesc cu vocație europeană, spațiu al conviețuirii pașnice între etnii și confesiuni religioase diferite, punte de legătură între național și universal, între Orient și Occident, între tradiție și modernitate. Lumina cuvintelor și faptelor lui Șaguna, dragostea lui față de Biserică și Neam, respectul său față de alte etnii și confesiuni conviețuitoare pe pământ românesc, ne pot inspira pentru a evidenția cu demnitate și credibilitate pe plan național și universal valorile Ortodoxiei și ale spiritualității românești.

¹ Pr. Prof. Dr. Acad. Dumitru Stăniloae, „La începutul Ortodoxiei contemporane din Transilvania a fost Șaguna”, în *Mitropolitul Andrei Șaguna – creator de epocă în Istoria Bisericii Ortodoxe din Transilvania*, Editura Andreiana, Sibiu, 2008, p. 54.

² Prof. Dr. Keith Hitchins, „Biserică și națiune în gândirea lui Andrei Șaguna”, în *Mitropolitul Andrei Șaguna – creator de epocă în Istoria Bisericii Ortodoxe din Transilvania*, Editura Andreiana, Sibiu, 2008, p. 75.

³ Prof. Conf. Univ. Dr. Ioan Mircea Ielciu, „Relațiile lui Andrei Șaguna cu personalități de dincolo de Carpați”, în *Mitropolitul Andrei Șaguna – creator de epocă în Istoria Bisericii Ortodoxe din Transilvania*, Editura Andreiana, Sibiu, 2008, p. 357.

⁴ Pentru aceste schimburi de scrisori vezi Neonil Starețul, *Correspondența cu C. Hurmuzaki și Andrei Șaguna*, Vălenii de Munte, 1910.

⁵ Dr. Nicolae Bălan, Mitropolitul Ardealului, *Personalitate covârșitoare a Bisericii și neamului*, cuvântare rostită la Rășinari, lângă mormântul lui Andrei Șaguna, în 31 mai 1942. Document nr. 932 din Arhiva Bibliotecii Mitropolitane – Sibiu, în *Telegraful Român*, nr. 37-40/1-15 octombrie 2008, p. 5.

⁶ Prof. Dr. Keith Hitchins, „Biserică și națiune în gândirea lui Andrei Șaguna”, în *Mitropolitul Andrei Șaguna – creator de epocă în Istoria Bisericii Ortodoxe din Transilvania*, Editura Andreiana, Sibiu, 2008, p. 73.

⁷ *Ibidem*, p. 74.

⁸ *Ibidem*, p. 74.

⁹ *Ibidem*, p. 76.

¹⁰ Prof. Dr. Acad. Emilian Popescu, „Laici (mireni) în Biserica Ortodoxă Română”, *Teologie și viață*, nr. 7-12/2004.

Decernarea titlului de „Doctor Honoris Causa”

(urmare din p. 1)

Programul acestei a doua zi a simpozionului a debutat tot cu oficierea, la ora 7.30, de această dată în catedrala mitropolitană, a Sfintei Liturghii, de către Prea Sfințitul Andrei Făgărășanul, episcop vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, împreună cu un sobor de preoți și diaconi. La ectenia pentru cei adormiți s-a făcut pomenire pentru odihna sufletului mitropolitului Andrei Șaguna, iar la priceasnă s-a rostit un cuvânt omagial de către pr. conf. Constantin Necula, respectându-se astfel o tradiție al cărei început s-a făcut încă în anul trecerii în veșnicie a mitropolitului Andrei. De atunci, la vecernia de dinainte de ziua prăznuirii Sfântului Apostol Andrei cel întâi chemat, profesorii și studenții fostei Academii Andreiene și cei ai actualei Facultăți de Teologie, care poartă numele lui Șaguna, oficiază, în catedrala mitropolitană, parastasul și rostesc cuvânt de omagiere a vrednicului de pomenire patron spiritual al lor.

De precizat că la slujbă au luat parte și protopopi din eparhie precum și toți preoții din Sibiu și mulți din alte localități.

La ora 9.30 a fost primit cu Sfânta Evanghelie și Sf. Cruce, la intrarea în catedrală, Preafericitul Părinte Daniel, patriarhul României, însoțit de Î.P.S. Laurențiu, mitropolitul Ardealului, Î.P.S. Irineu, mitropolitul Olteniei, P.S. Calinic, episcopul Argeșului și Muscelului, P.S. Ioan, episcopul Covasnei și Harghitei.

Erau prezenți în catedrală Excelența Sa, Dl. Christoph Klein, episcopul Eparhiei Evanghelice C.A. din Sibiu, însoțit de Dl prof. Hans Klein, episcop-vicar.

Din partea Universității „Lucian Blaga” au fost prezenți Dl. prof. univ. dr. ing. Constantin Oprean, rectorul Universității, prorectorii, alți membri ai Senatului. Din partea autorităților locale, erau prezenți: Dl. Ilie Mitea, prefectul

județului Sibiu, Dl. Martin Bottesch, președintele Consiliului Județean, Dl. Klaus Johannis, primarul municipiului Sibiu, reprezentanții ai unor instituții de cultură (ASTRA, Complexul Național Muzeal ASTRA, Biblioteca Județeană ASTRA), ai unor organizații umanitare și foarte mulți credincioși.

S-a oficiat slujba *Te-Deum*-ului, după care Înaltpreasfințitul Dr. Laurențiu, mitropolitul Ardealului, a rostit un cuvânt de bun-venit și a oferit detalii în legătură cu evenimentul ce urma să se desfășoare în Aula „Ioan Mețianu” a Facultății de Teologie.

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a dat expresie bucuriei de a fi prezent în urbea unde în urmă cu ani și-a efectuat studiile universitare și de a se închina din nou în catedrala mitropolitană, în care a asistat în vremea studenției, Duminică de Duminică, la Sfânta Liturghie. Preafericirea Sa a omagiat apoi personalitatea mitropolitului Șaguna, pe care Biserica Ortodoxă Română îl așează în ceata celor mai mari arhipăstori ai săi, și pe care se pregătește să-i înscrie în calendarul sfințeniei creștine.

Ca semn de frățescă conlucrare și prețuire pentru Înaltpreasfințitul arhiepiscop și mitropolit Laurențiu, Preafericitul Părinte Daniel, patriarhul României, a oferit Î.P.S. Sale un engolpion și o cruce patriarhală.

Emoționat, Î.P.S. Sa Laurențiu a adresat mulțumiri Preafericirii Sale.

La ora 10.00, a avut loc ceremonialul decernării titlului de Doctor Honoris Causa, în Aula Facultății de Teologie.

Corală studenților Facultății de Teologie a interpretat din nou „Imnul lui Șaguna” după care Înaltpreasfințitul Dr. Laurențiu Streza, arhiepiscopul Sibiului și mitropolitul Ardealului, în calitate de decan al Facultății de Teologie a rostit îndătinata „Laudatio”.

Dl. prof. dr. ing. Constantin Oprean, Rectorul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, a dat citire Diplomii de Doctor Honoris Causa, pe care a înmănat-o apoi Preafericirii Sale, în acordurile imnului „Gaudeamus igitur...” cântat de către aceeași corală studențească.

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a rostit apoi o cuvântare adecvată momentului, adică deopotrivă primirii înaltului titlu academic dar și comemorării mitropolitului Andrei Șaguna, care, cum se exprimă și în versurile imnului cântat de studenți, continuă să fie viu în inimile tuturor slujitorilor altarului și ale credincioșilor.

În aceeași atmosferă de solemnitate s-a înscris în continuare și un alt act de cinstire, de această dată din partea Arhiepiscopiei Sibiului și personal a Î.P.S. Sale Laurențiu, mitropolitul Ardealului, și anume conferirea D-lui prof. univ. dr. ing. Constantin Oprean a crucii șaguniene pentru laici. S-a dat astfel expresie alesei considerații față de conducătorul Universității și în egală măsură față de întregul Senat pentru locul de onoare rezervat Facultății de Teologie în ansamblul celorlalte Facultăți ale Universității.

Dl. prof. univ. ing. Constantin Oprean s-a arătat deosebit de impresionat de onoarea ce i s-a arătat și a dat expresie bucuriei de a fi înscris numele Preafericirii Sale, Daniel, patriarhul României, între cele ale personalităților Comunității universitare sibiene.

După aceste momente solemne din Aula Facultății de Teologie, a urmat încă un moment important, înscris în programul simpozionului, și anume pelerinajul la Rășinari unde Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, înconjurat de soborul ierarhilor și al preoților, în prezența oficialităților și a întregii comunități de credincioși din Rășinari, a oficiat slujba Trisaghionului, la Mausoleul Mitropolitului Andrei Șaguna. Răspunsurile au fost date de corala bisericii parohiale cu hramul „Cuvioasa Parascheva” lângă care se află mausoleul mitropolitului Andrei Șaguna.

Preafericitul Părinte Patriarh a rostit un cuvânt de omagiere a personalității restauratorului Mitropoliei Ardealului, vrednicul de pomenire Andrei Șaguna și a lăudat râvna slujitorilor sfințelor altare și a credincioșilor din această vestită așezare românească și ortodoxă de la poalele Cindrelului de a fi înconjurat cu piozitate acest monument de excepție, și anume mausoleul în care de 135 de ani se odihnesc sfințitele oseminte ale acestui adevărat părinte bisericesc și conducător al destinului românilor ortodocși transilvăneni, care a fost mitropolitul Andrei Șaguna.

Sf. Ierarh Nicolae

(urmare din p. 1)

sănătății cetățenilor țării, a luat hotărârea necugătată de a vaccina peste 100.000 de fetițe din clasa a IV-a cu un vaccin controversat pe plan mondial, ale cărui efecte se află încă în stadiul de experiment. Vaccinul (denumit Silgard sau Cervarix) este destinat prevenirii unei infecții cu un virus transmis pe cale sexuală numit virusul papiloma uman (HPV), considerat răspunzător de apariția cancerului de col uterin. Așa cum prevede legea fundamentală a țării, Constituția, cetățenii, părinții și copiii, au dreptul la viață și integritate fizică și psihică, dreptul la ocrotirea sănătății, dreptul la informație și la libertatea conștiinței. În numele acestor drepturi inalienabile, campania națională de vaccinare împotriva virusului papiloma uman trebuie respinsă din următoarele motive principale:

1) Legătura dintre infecția cu acest virus și cancerul de col uterin nu este încă deplin elucidată. Deocamdată este evident doar că virusul reprezintă un factor de risc, alături de alți factori precum relațiile sexuale cu mai mulți parteneri, persistența unor boli cu transmitere sexuală, începerea vieții sexuale la o vârstă tânără, fumatul, consumul de anticoncepționale, stresul, scăderea imunității, poluarea, care constituie factori favorizanți ai oricărei maladii canceroase.

2) Nu se cunoaște durata imunizării oferite de acest vaccin, dacă este permanentă sau vaccinul va trebui repetat după o anumită perioadă, cu toate riscurile aferente, boala cancerului de col uterin apărând după vârsta de 35 de ani.

3) S-au înregistrat efecte adverse la circa 83% dintre cei vaccinați, iar 6% dintre acestea au fost considerate efecte grave, fiind raportate chiar cazuri mortale! Până acum nu a existat niciun vaccin pe piață care să manifeste atât de multe reacții adverse și de o variabilitate atât de mare, putând fi afectate aproape toate aparatele și sistemele organismului uman.

4) Nu există studii privind efectele adverse asupra fertilității. Posibilitatea ca vaccinul să provoace sterilitate ar transforma campania începută într-o tragedie națională de proporții.

Există și alte semne de întrebare asupra acestui vaccin și a campaniei de vaccinare. În această situație, niciun părinte nu își poate lua responsabilitatea pentru o procedură medicală ale cărei beneficii privind sănătatea copiilor săi sunt atât de incerte, iar riscurile atât de mari, cu atât mai mult cu cât nici producătorii vaccinului respectiv, nici ministerul de resort nu își asumă responsabilitatea pentru efectele secundare adverse.

Sănătatea copiilor este o datorie sfântă a oricărui părinte creștin. În fața pericolului reprezentat de cancerul de col uterin, trebuie să facem tot ce ne stă în putere pentru a asigura tinerei generații o educație morală și sanitară adecvată, singura care poate preveni, sigur și fără efecte secundare, apariția acestei boli, educație prin care să se promoveze castitatea până la căsătorie și fidelitatea conjugală, păstrarea igienei și efectuarea periodică a controalelor medicale necesare.

Mulțimea milioane de euro din bugetul național destinată vaccinării poate fi folosită mai benefic pentru campanii de educare a tinerilor pentru oprirea degradării morale prin sex și pornografie, care au ajuns să afecteze însăși esența biologică a poporului nostru. Nu este o ipocrizie să pretindem prevenirea unei infecții cu transmitere sexuală și în același timp să promovăm o campanie împotriva fumatului prin sugerarea înlocuirii acestuia cu un păcat și mai mare, păcatul desfrâului, așa cum suntem îndemnați prin imagini de mari dimensiuni afișate fără nicio jenă în orașele noastre?

Pilda Sf. Ierarh Nicolae se cuvine să fie urmată și de către noi, creștinii de astăzi. Să-i urmărim în credință, în nădejde, dar mai ales în dragoste. Iar dragostea să ne-o arătam mai întâi prin responsabilitatea față de familiile și copiii noștri, față de integritatea lor fizică și psihică, morală și spirituală, și apoi prin faptele bune față de semenii noștri aflați în necazuri, lipsuri și încercări.

A devenit o frumoasă tradiție organizarea cu prilejul acestui praznic a Colectei generale pentru constituirea *Fondului Filantropic Eparhial*, destinat operii filantropice, sociale și misionare, mai ales în vremuri de recesiune pe care le trăim și în care destui semeni ai noștri sunt lipsiți de cele necesare traiului, solicitându-ne ajutorul.

În acest an, ca și în cei anteriori, au fost acordate prin sectorul de Asistență Socială al Arhiepiscopiei noastre ajutoare substanțiale familiilor sărace și nevoiașe, oamenilor bolnavi care aveau nevoie de sprijin pentru procurarea de medicamente, elevilor și studenților cu o situație materială precară.

Suntem pe deplin convinși că și în acest an generozitatea Dumneavoastră va fi mare, că veți jertfi cu dragoste pentru ajutorarea celor aflați în nevoi, bine știind că „Dumnezeu îl iubește pe cel ce dă de bunăvoie” (II Corinteni 9, 7).

Fie ca Sf. Ierarh Nicolae să ne fie tuturor cald folositor și rugător către Domnul, iar prin mijlocirea lui să ne învrednicim cu pace, cu sănătate și cu bucurie multă, să petrecem aceste sfințe zile ale Postului Crăciunului, spre folosul nostru sufletesc și trupesc, și să ajungem și la ziua cea sfântă și luminoasă a Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia să-i fie slava în vecii vecilor. Amin.

Întreită prăznuire

(urmăre din p. 1)

orașul Patras, în Grecia de azi, unde a suferit moarte martirică, fiind răstignit pe o cruce în formă de X (numită până azi „crucea Sfântului Andrei”). De atunci și până azi, el se bucură de o cinstită deosebită în Biserica ortodoxă rusă, ucraineană, greacă și română (inclusiv în cadrul Patriarhiei de Constantinopol), datorită faptului că a propovăduit pe Hristos în teritoriile locuite azi de ucraineni, greci și români. Ca atare, noi, credincioșii români, avem datoria să-l cinșim și să-l socotim drept primul propovăduitor al Evangheliei la strămoșii noștri, ca pe un „apostol” al neamului nostru, al Ortodoxiei românești, iar creștinismul românesc trebuie să fie considerat ca fiind de origine apostolică. De altfel, începând din anul 1994, Sf. Sinod și hotărât ca ziua de 30 noiembrie să fie socotită ca zi de sărbătoare și trecut în calendare cu literă roșie. Cu alte cuvinte, sărbătoarea „încreștinării” neamului nostru, săvârșită de Sf. Apostol Andrei, se unește în chip firesc cu sărbătoarea unității naționale realizată la 1 Decembrie 1918.

Lubiți credincioși, deși numele de Andrei (sau Andreea) este mai puțin întâlnit în onomastica română (comparativ cu Ioan, Nicolae, Gheorghe etc.), totuși, noi, credincioșii ardeleni, am avut un alt Andrei, care pentru noi a fost, acum un secol și jumătate, un adevărat „apostol” al redșteptării naționale. Este vorba de mitropolitul Ardealului Andrei Șaguna, de la nașterea căruia se vor împlini curând 200 de ani (n. 20 decembrie 1808) și care este pomenit – mai ales la Sibiu – în fiecare an, la 30 noiembrie. Este bine ca măcar acum, să-i prezentăm, în puține cuvinte, viața și mai ales activitatea națională, culturală și bisericească desfășurată printre români. Mitropolitul Andrei – numit la botez Anastasie – făcea parte dintr-o familie de aromâni, stabiliți în orașul Mișcolț din nord-estul Ungariei, ai căror strămoși părăsiseră orașul aromânesc Moscopole, din Albania de azi, din cauza opresiunilor turcești. A învățat carte la școala „greco-valahă” și la „gimnaziul inferior” din Mișcolț, la „gimnaziul superior” și la Universitatea din Pesta, unde a studiat Filosofia și Dreptul. La îndemnul evlavioasei sale mame Anastasia, a făcut apoi studiile teologice la Seminarul româno-sârb din Vârșet, iar la vârsta de 25 de ani s-a călugărit în mănăstirea sârbească Hopovo, sub numele de Andrei. Apreciat de mitropolii ortodocși sârbi de la Carloviț, a activat acolo timp de 13 ani, ca secretar și consilier (asesor) mitropolitan și ca egumen la patru mănăstiri.

În vara anului 1846 mitropolitul de Carloviț l-a numit „vicar general” al Episcopiei românești vacante a Transilvaniei, cu sediul la Sibiu; în decembrie 1847 „soborul” protopopilor ardeleni l-a propus ca episcop, fiind confirmat de Curtea imperială din Viena și hirotonit arhieru de către mitropolitul din Carloviț în aprilie 1848. Chiar în ziua hirotonirii a plecat spre Sibiu, unde izbucnise revoluția românească. S-a implicat direct și cu multă dăruire în toate acțiunile care urmăreau „emanciparea” românilor, pe primul loc fiind recunoașterea lor ca „națiune” egală în drepturi cu maghiarii, sașii și secuii și desființarea iobăgiei. A fost copreședinte al Adunării naționale românești de la Blaj din 3/15 mai 1848, care l-a ales președinte al Comitetului permanent al românilor, cu sediul la Sibiu, un fel de guvern provizoriu românesc, a fost delegat în două rânduri să prezinte revendicările românești la Curtea imperială din Viena. De aceea a fost considerat, pe bună dreptate, ca „diplomatul” revoluției românești, alături de teoreticianul sau ideologul ei Simion Bărnuțiu și conducătorul de oști populare Avram Iancu. Mai târziu, a fost membru în Dieta din Pesta, membru în Senatul imperial din Viena, președinte al unor Conferințe naționale-politice românești care s-au întrunit la Sibiu și Alba Iulia.

În același timp, Andrei Șaguna a militat cu mult curaj, timp de 15 ani, pentru ieșirea Bisericii românești din Ardeal de sub jurisdicția Mitropoliei sârbești de la Carloviț (sub care a fost așezată în mod abuziv de Curtea imperială de la Viena, după anul 1761). Lupta lui a fost încununată de izbândă în decembrie 1864, când s-a aprobat restaurarea vechii Mitropolii a Transilvaniei (desființată în 1701 de autoritățile de stat de atunci), iar Andrei Șaguna a devenit arhiepiscop al Sibiului și mitropolit al românilor din Ardeal, Banat și „părțile de vest” (Crișana). El a întocmit apoi și o lege de organizare, cunoscută sub numele de *Statutul organic*, aprobată de un congres național-bisericesc în anul 1868, prin care se prevedea autonomia Bisericii sale față de stat, dar și participarea laicilor la conducerea vieții bisericești, în probleme administrative și economice.

Mitropolitul Andrei a fost un adevărat „ctitor” al culturii românești din Ardeal, un adevărat „ministru al culturii și învățământului”. El a reorganizat vechea școală teologică de la Sibiu (existentă din 1786) într-un Institut teologic-pedagogic, cu două „secțiuni”, în care se pregăteau viitorii preoți dar și învățătorii celor aproximativ 800 de școli primare din Ardeal, îndrumate de Biserica (mai mult de jumătate fiind înființate în timpul lui Șaguna). Tot el (împreună cu protopopul Ioan Popasu) a întemeiat Gimnaziul cu 8 clase din Brașov (actualul Colegiu „Andrei Șaguna”), un Gimnaziu la Brad, în jud. Hunedoara, o școală „reală-comercială” în Brașov, a inițiat cursuri pentru neștiutorii de carte în fiecare parohie. La Sibiu a înființat o „tipografie diecezană”, în 1850, în care s-a tipărit ziarul „Telegraful Român” (din ianuarie 1853 până azi, în mod neîntrerupt), „Calendarul” eparhial (numit azi „Îndrumătorul bisericesc”, din 1852 până azi), o serie de manuale pentru școlile primare, dar și manuale pentru învățământul teologic (unele scrise de el însuși), toate cărțile de slujbă, unele în mai multe ediții, o nouă ediție a *Bibliei*, în 1856-1858 și multe altele. Tot Șaguna a fost acela care a obținut acordul autorităților pentru înființarea Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român (Astra), al cărui președinte a fost timp de șase ani (desființată de autoritățile comuniste în 1948, readusă la viață în 1990). A acordat burse, din fondurile Arhiepiscopiei, unor tineri care urmau studii gimnaziale și universitare, din rândul cărora s-a format elita intelectuală a Ardealului de altădată.

Sub raport economic, trebuie să spunem că el a cumpărat actuala reședință mitropolitană și câteva clădiri din apropiere pentru Institutul teologic-pedagogic și alte imobile. Tot el a ctitorit biserica din Gușterița (azi cartier al Sibiului) și a îndemnat preoții și credincioșii să contribuie cu bani și cu brațele la ridicarea unor biserici și clădiri școlare. Intenționa și zidirea unei catedrale în Sibiu, dar nu a reușit să strângă banii necesari pentru începerea lucrărilor. Slujea în „biserica din groapă” și apoi în „biserica grecească” din „cetate”, pe locul actualei catedrale, în care a reușit să introducă muzica specifică Ardealului, pusă pe note de preotul profesor Dimitrie Cuntan, în locul celei psaltice, grecești.

Acesta a fost mitropolitul Andrei Șaguna, ierarhul trimis de Dumnezeu în mijlocul românilor ortodocși din Ardeal, pe seama cărora a creat atâtea instituții bisericești și culturale, care au rezistat în fața tuturor vitregiilor istoriei, ajungând până la noi. A trecut la cele veșnice la 16/28 iunie 1873, fiind îngropat lângă biserica mare din Rășinari, așa cum a rânduit el însuși prin testament, fiind prohodit de un singur preot, „fără predici și fără pompă”. Cu toată smerenia lui, cu adevărat călugărească, poporul dreptcredincios l-a cinstit cum se cuvine și după moarte, încât s-a creat un adevărat „cult popular” al mitropolitului Andrei. Zeci de oameni de cultură, români, dar și străini au scris pagini memorabile despre el, socotindu-l cel mai de seamă ierarh pe care l-a avut Biserica Ortodoxă Română în tot decursul istoriei sale. Nădăjduim ca în curând Sfântul Sinod să hotărască și trecerea lui în rândul Sfinților, căci el a fost un adevărat „apostol” al redșteptării românești sub stăpânire străină.

Lubiți credincioși, dacă astăzi a fost sărbătoarea Sfântului Andrei, apostolul românilor și ziua pomenirii mitropolitului Andrei, mâine vom prăznuii ziua unității românești, mai ales că acum se împlinesc 90 de ani de la Marea Unire, proclamată la Alba Iulia la 1 decembrie 1918. La 9 aprilie 1918 se unise cu România Basarabia, răpită de ruși în 1812, iar la 28 noiembrie 1918 se unise Bucovina, răpită de austrieci în 1775. Este bine să spunem că pentru unirea Transilvaniei cu România au militat mulți cărturari ardeleni formați în spiritul tradițiilor șaguniene. Timp de aproape șapte decenii ziarul „Telegraful român” pregătise opinia publică românească din Transilvania pentru unirea tuturor românilor.

În august 1916 zeci de preoți formați în Institutul teologic șagunian din Sibiu au fost aruncați în închisori ori deportați în județul Șopron din vestul Ungariei, fiind considerați dușmani ai „patriei maghiare”, alții au fost nevoiți să se refugieze dincolo de Carpați, în vechea Românie, pentru a nu fi arestați. În toamna anului 1918 intelectualii români formați în școlile lui Andrei Șaguna s-au implicat direct în evenimentele care au dus la fărâșirea statului național unitar român. Vasile Goldiș, fost profesor la Gimnaziul din Brașov, a fost ales președinte al Consiliului Național Român Central cu sediul la Arad, care a pregătit adunarea de la Alba-Iulia, unde el a rostit cuvântarea solemnă și a prezentat proiectul de rezoluție privind unirea Transilvaniei cu România. Onisifor Ghibu,

P.S. Ioan Papp al Aradului: Vorbirea de la Alba Iulia – 18 Nov./1 Dec. 1918

Onorată adunare națională!

Cu rugăciunea pe buze și cu cugetul la Dumnezeu pleacă creștinul adevărat la lucrurile și întreprinderile sale. Cu rugăciunea pe buze și cu cugetul la Dumnezeu se întoarce omul creștin la vatra sa familiară. Pleacă adevărat cu rugăciunea de cereri și se întoarce cu rugăciunea de mulțumită.

Rugăciuni de cerere am înălțat și noi astăzi la sfintele altare, și încă rugăciuni încheiate în lacrimi de bucurie, și acum la încheierea lucrului pentru care ne-am adunat, se cuvine să aducem rugăciune de mulțumită la Tronul Dumnezeirii cu atât mai vărtos, cu cât a învrednicit și neamul nostru românesc de-a ajunge acel moment, care – și după spusele istoricului Tacit – este rar în felul său, ca un individ, o familie și cu atât mai vărtos o societate mare, cum e și neamul nostru românesc, să poată da sbor liber cugetelor și sentimentelor sale, să poată da expresiune liberă acestora în modul și forma, cum ni s'a dat nouă – națiunii române din Ungaria, Transilvania și Banat, la marea prăznuire a zilei de astăzi.

Tocmai de aceea acum, la ajungerea scopului pentru care ne-am întrunit, abia am putea aduce Domnului o rugăciune mai potrivită, decât cu cuvintele: „Înalță-Te peste ceriuri Dzeule și peste tot pământul mărirea Ta!” (Ps. 56, v. 6)

Onorată adunare națională!

Trăim de veacuri pe acest pământ, pe care ne-a așezat divul Traian și pe care moșii și strămoșii noștri avându-l în stăpânire, l'au apărut cu sângele și viața lor în contra năvălirii neamurilor și semințiilor, cari în cursul veacurilor s'au strecurat pe aici spre a-și cerca adăpost.

Și moșii și strămoșii noștri conștii de dreptul și datoria lor, ajutați de curajul și bărbăția omului stăpân, au luptat cu succes contra acestor năvăliri până atunci, până când a întors roata norocului spre umilirea neamului nostru în măsura, că toată mângăierea ce le-a mai rămas, era redusă la credința și nădejdea în Dumnezeul dreptății, iar până atunci toată mângăierea lor a fost redusă la dreptul de a ridica ochii minții și cugetul inimii lor la Dzeu exclamând cu psalmistul astfel: „Dumnezeule, venit-au neamurile în moștenirea Ta. Făcutu-ne-am ocară vecinilor noștri, batjocură și răs celor din jurul nostru” (Ps. 78, v. 1. 4.)

Acest jug al jobăgiei, acest vestmânt de mare umilire, l'au purtat în cursul veacurilor nu numai moșii și strămoșii, ci și părinții noștri și chiar și noi, cei de acum, încât am ajuns să ne convingem, că nici cuvântul capului încoronat, dat în fața unei deputațiuni, nu ne dă garanție de existență, de afirmare și desvoltare firească ca popor.

Episcopul bisericii noastre române din Transilvania, Ungaria și Banat, a fost în toate aceste timpuri conștiu de înalta sa poziție de păstor și conducător natural al turmei sale cuvântătoare.

Ca a tare a fost conștiu atât de îndreptățirea, de a fi expresiunea fidelă a sentimentului și astfel a stării sufletesti a neamului său, cât și de chemarea de a sprijini cu cuvântul și cu fapta mișcările inițiate de fruntașii săi mireni, ca factori politici competenți în conducerea destinelor națiunii noastre române, deci în toate mișcările de a asigura acestei națiuni dreptul firesc de existență, de afirmare și desvoltare pe toate terenele vieții publice, culturale, sociale și economice în măsura dreptului, de care se bucură națiunile, cu cari trăim în societate pe acest pământ strămoșesc.

Că și noi, episcopii de acum ai bisericii române din părțile pomenite, suntem conștii de legătură sfântă în care am stătut și stăm cu neamul nostru românesc, atât ca odrasle din rădăcina lui, cât și ca

absolvent al Gimnaziului din Brașov și al Institutului teologic din Sibiu, a avut o contribuție remarcabilă la realizarea unirii Basarabiei cu România. Profesorul

Nicolae Bălan de la Institutul teologic din Sibiu, viitor mitropolit al Ardealului, a primit o misiune importantă din partea Consiliului Național Român cu sediul la Arad, pe lângă Guvernul României, refugiat atunci la Iași, în cursul lunii noiembrie 1918. Preoții parohi și învățătorii au avut un loc important în constituirea consilierilor naționale locale și a gârzilor naționale. Mai mulți profesori, protopopi și preoți absolvenți ai Institutului teologic din Sibiu au fost aleși ca delegați oficiali la Adunarea de la Alba-Iulia etc. Episcopii Ioan Papp de la Arad și Dimitrie Radu de la Oradea au fost copreședinți ai Adunării de la Alba-Iulia, alături

păstorii lui sufletești; că mai suntem conștii atât de îndreptățirea, cât și de chemarea și datorința noastră ca atari, dovadă învederată a fost declarațiunea noastră solemnă și unitară, în senzul căreia, pe marea sfat național al nostru, constituit din elita păstorilor noștri, l'am recunoscut și decretat de reprezentantul și conducătorul politic al națiunii noastre române din Ungaria, Transilvania și Banat, și dovadă și mai grăitoare este faptul, că la bucinul de chemare al acestui mare sfat, ne-am prezentat la această măreață adunare națională în număr complet, întocmai precum în număr complet am participat la Blaj înainte cu 7 ani, la prăznuirea semicentenarului de viață și activitate a Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.

Ne-am prezentat atunci în corpore, ca să dovedim lumii, că de căteori e vorba de limba și literatura noastră română suntem conștii de adevărul, că precum alte neamuri, tot astfel și națiunea noastră română nu trăiește numai prin numărul mai mare sau mai mic al fiilor săi, ci trăiește prin însăși limba și literatură sa, pentru care moșii și strămoșii noștri s'au luptat mai mult, decât pentru însăși viața lor.

Ne-am prezentat și acum în corpore la această mare sărbătoare națională, ca să dăm probe învederate, că de căteori se tractează despre soarta neamului românesc clerul și poporul credincios, ca fii adevărați, sunt una în cugete și simțiri, sunt una în dorințele și aspirațiunile naționale dela vlădică până la opinică și dela opinică până la vlădică.

Ne-am prezentat aici îndeosebi cu scopul și dorința, că precum antecesorii noștri, vrednicii de promeniire episcopi de pe vremuri, au susținut împreună cu clerul și poporul credincios sub povara sistemului de impilare a tot ce a fost românesc, acum tot împreună cu clerul și poporul nostru să prăznuim bucuria zilei, în care ne-a rășărit și nouă soarele dreptății, care ne este chizășia unei vieți viitoare ca națiune românească liberă și unica îndreptățită a dispune de soarta sa prezentă și viitoare.

Este mare și însemnată această sărbătoare națională chiar și numai prin numărul impunător al celor prezenți, dar timbrul adevărat al acestei sărbători – unice în felul ei – nu-l dă nici numărul nostru al celor de față, nici numărul celor reprezentați prin noi la aceasta adunare, ci acel timbru îl dă însuș scopul, pentru care neam întrunit, care scop abia și-ar afla condeiu, care să-l defineze mai nimerit, și abia și-ar afla graiu, care să-l exprime în cuvinte scurte și totuși atât de corespondente dorințelor și trebuințelor de viață națională a poporului nostru românesc.

Acum dară, când prin concluzele acestei adunări – aduse cu vot unanim și cu însuflețire deamăne de asemenea moment fără pereche în tot trecutul nostru îndepărtat –, ne vedem realizată dorința nutrită de veacuri; acum, când ne vedem eliberați de sub jugul sclaviei seculare și am făcut începutul de a dispune însine de soarta noastră și a neamului nostru românesc; acum, când în fața acestor concluze trebuie să amuțescă graiul și să cadă din mână condeiu tuturor aceluia, cari nu înceată cu răsvărtirea pe tema, că marea sfat al națiunii române nu ar fi reprezentantul dorințelor neamului întreg – nu ne rămâne, decât să dăm mulțumita noastră Provedinței divine pentru că s'a milostivit a ne învrednici de bucuria acestei zile, prin care s'a dat înviere și viață națională și neamului românesc din aceste părți.

Să rădicăm deci ochii minții și cugetul inimei la Dumnezeu și să exclamăm cu psalmistul: „Înalță-te peste ceriuri Dumnezeule și peste tot pământul mărirea Ta!”

de George Pop de Băsești. În marea Sfat al Națiunii române – un fel de parlament provizoriu – au fost aleși și numeroși slujitori ai Bisericii. Iar episcopii Miron Cristea de la Caransebeș (fost consilier eparhial la Sibiu) și Iuliu Hossu de la Gherla au făcut parte din delegația care a prezentat Actul unirii autorităților de stat de la București, alături de Vasile Goldiș și Alexandru Vaida Voievod.

Așadar, Biserica și-a făcut datoria față de neam, așa cum a făcut în tot decursul zbuciumatei noastre istorii. De aceea, ne revine o datorie de conștiință să ne aducem aminte de acești vrednici slujitori ai neamului și ai Bisericii cu venerația care li se cuvine și să ne rugăm pentru odihna sufletelor lor.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se primesc pe adresa:

Redacția „Telegrafului Român”, 550179 – Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35

E-mail: telegrafulroman@yahoo.com

Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ISSN 1223-8392

COMITET REDACȚIE „TELEGRAFUL ROMÂN”:

Î.P.S. Dr. Laurențiu Streza – președinte; P.S. Andrei Făgărășanul – vicepreședinte; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan – redactor șef; Dr. Ștefan Toma – secretar de redacție; Pr. Cristian Vaida – secretar de redacție adj.; Pr. Prof. Acad. Dr. Mircea Păcurariu – membru; Pr. Prof. Dr. Ovidiu Moceanu – membru; Pr. Lect. Dr. Nicolae Moșoiu – membru.

Abonamentul pe 2008 este de 25 lei

COD IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001.

Pentru SUA abonamentul este de 26 dolari

COD IBAN RO28 RNCB 0227 0360 5879 0012.

Pentru Europa abonamentul este de 12 euro

COD IBAN RO76 RNCB 0227 0360 5879 0021.

BCR Sibiu, Str. Emil Cioran nr. 1. Cod fiscal 44 79 403.